

༡༡། ལུང་ལྷ་པོའི་བཤད་པ།

སྒོ་གྲོས་བརྟན་པ། སེམས་ཅན་མ། ཤེ

༡༡། ལྷ་གར་སྐད་དུ། ཨོྲེ་ཀ་སྒྲུ་ཕྱི། བོད་སྐད་དུ། ལུང་ལྷ་པོའི་བཤད་པ། བཅ་པོ་དང་པོ།
འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་མ་
རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ནམས་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་མ་ལོག་པར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་རིག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལུང་ལྷ་པོ་བཅམས་སོ། ། དེ་ལ་གང་ཟག་དང་
ཆོས་ལ་བདག་མེད་པར་བསྟན་པའང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འདི་ལྟར་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་ལས་བྱུང་ངོ་། ། གང་
ཟག་ལ་བདག་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་ན་དེ་
སྤངས་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ། ། ཆོས་ལ་བདག་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡང་
ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ། ། ཉོན་མོངས་པ་
དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་བ་ཡང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཆུན་བ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་ཐར་པ་འཐོབ་པ་ལ་བསྒྲིབས་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་སྤངས་ན་ཐར་པ་
འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡེ་ཤེས་འཇུག་པའི་བར་དུ་
གཙོད་པར་གྱུར་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་སྤངས་ན་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱན་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ་དང་། ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འཇུག་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་
ཐམས་ཅད་མཆུན་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། ཡང་ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་
དག་སེམས་ཅན་དུ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་མི་ཤེས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཆོས་དང་གང་
ཟག་ལ་བདག་མེད་པར་བསྟན་པས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅན་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་མཐར་གྱིས་
འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་བཅམས་སོ། ། ཡང་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་
ཤེས་བྱ་ཡང་རྣམ་ཉིད་དུ་ཁ་ཅིག་སེམས་པ་དང་། གཞན་དག་ཤེས་བྱ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཡང་ཀྱན་རྫོབ་ཉིད་དུ་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མེད་དོ་སྟེན་དུ་སེམས་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྒྲིབ་
འདི་རྣམ་པ་གཉིས་དགག་པའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་བཅམས་སོ། ། བདག་དང་ཆོས་སུ་ཉེར་

[illegible]

བའི་ཆམ་པར་ཤེས་པ་ཀྱུར་པ་དངོས་པོ་ཡོད་པར་ངེས་ང་ར་ཁས་སྒྲུང་ངོ་། ། དེ་བས་ན་ཆམ་པར་
ཤེས་པ་ཡང་ཤེས་བྱ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་དེ། འོན་ཏེ་ཆམ་པར་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་དེས་
རིགས་པ་མི་བཟོད་དེ། ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡང་དངོས་པོ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། རྟེན་མེད་ན་
ཀུན་རྫོབ་དུ་མི་རུང་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་མཐའ་གཅིག་དུ་སྒྲིབ་བ་ཆམ་པ་འདི་གཉིས་ཡང་མི་རིགས་
པའི་ཕྱིར་བཏང་ངོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་གྱི་ཆོག་གོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀུན་བརྟགས་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་དངོས་པོ་མེད་དོ། ། ཆམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བས་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་ཁས་སྒྲུང་ངོ་། ། ཆམ་པར་ཤེས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་ཀྱུར་
བའི་སྒྲིབ་བསྟན་པ་ལོ། ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཆམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དོན་གྱི་ཆམ་པར་འབྱུང་
བ་འདི་རི་ལྟར་ཤེས་པར་རུང་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་བདག་སྣང་བའི་ཆམ་པར་ཤེས་པ་སྦྱེད་
པའི་ཕྱིར་ཆམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པའི་རྟེན་དུ་འདོད་ཀྱི་བྱེད་རྒྱ་ཙམ་དུ་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། དེ་མ་ཐག་པའི་རྟེན་ལ་སོགས་པ་དང་བྱེ་བྲག་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆམ་པར་ཤེས་
པའི་ཆོག་སྒྲིབ་པོ་དག་ནི་བ་བསྟུགས་པ་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། དེའི་ཆམ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
བསྟུགས་པ་ནི་ཆ་ཤས་འདུས་པ་ཙམ་ལས་གུང་ན་མེད་དེ། ཆ་ཤས་དེ་དག་བཅུལ་ན་བསྟུགས་
པའི་ཆམ་པའི་ཆམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཆམ་པར་
ཤེས་པ་བསྟུགས་པའི་ཆམ་པར་འབྱུང་ངོ་། ། རྩལ་སྤྱོད་རབ་བསགས་པ་དག་ཉིད་ནི་རྩལ་སྤྱོད་རབ་
དག་ནི་དེའི་ཆམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྩལ་སྤྱོད་རབ་ཆམས་མ་བསྟུགས་པའི་དུས་ན་ཡང་རང་
བཞིན་བྱེ་བྲག་དུ་ཀྱུར་བ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། དེ་བས་ན་རྩལ་སྤྱོད་རབ་ཆམས་མ་བསྟུགས་པ་བཞིན་དུ་
བསྟུགས་པ་ཡང་དམིགས་པར་མི་རུང་ངོ་། ། གཞན་དག་རྩལ་སྤྱོད་རབ་རེ་རེ་གཞན་ལ་མི་སྟོས་པ་
ནི་དབང་པོས་མི་རྟོགས་ཀྱི། དབང་པོ་པན་ཚུན་སྟོས་པ་ནི་དབང་པོས་བཟུང་བའོ་སྟམ་དུ་སེམས་
པ་དེ་དག་གི་ཡང་སྟོས་པ་དང་མི་སྟོས་པའི་དུས་ན་རང་བཞིན་བྱེ་བྲག་དུ་ཀྱུར་པ་མེད་པས་དབང་
པོས་གཟུང་བའམ། དབང་པོས་མི་རྟོགས་པ་གཅིག་དུ་འགྱུར་རོ། ། གལ་ཏེ་པན་ཚུན་སྟོས་པའི་
རྩལ་སྤྱོད་རབ་ཉིད་ཆམ་པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་ཀྱུར་དུ་ཟིན་ན་ནི། དེ་ལྟར་བྱམ་པ་དང་ཆེག་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཆམ་པ་ཐ་དད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆམ་པར་ཤེས་པ་ལ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྩལ་
སྤྱོད་རབ་དག་དེའི་ཆམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ཡང་གཞན་ལ་ཡུལ་
ཡང་ཆམ་པ་གཞན་དུ་ནི་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་མི་རིགས་སོ། ། རྩལ་སྤྱོད་རབ་དག་གྲང་ཚུ་

རོལ་དང་པ་རོལ་དང་དབུས་ཀྱི་ཆ་ཡོད་པས་ཀ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་ཁས་མི་ལེན་ན་ནི་རྩལ་ཕྱ་རབ་ལ་ཤར་དང་། ལྷོ་དང་། ལུབ་དང་། བྱང་ལ་སོགས་
པའི་ཕྱོགས་ཐ་དད་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་རྩལ་ཕྱ་རབ་
ཀྱང་ལུས་པ་མེད་པ་དང་། ཡུལ་ན་མི་གནས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟ་ན་འོ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་
པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དོན་གྱིས་རྣམ་པར་འབྱུང་སྟེ། མི་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་
མཚུངས་པར་ཁས་སྤང་ངོ་། ། ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ནི་དེའི་
རྣམ་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ད་ལྟར་གྱི་
དག་ཀྱང་ད་ལྟར་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བའི་ཆོ་ན་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
སྐྱེས་པའི་ཆོ་ན་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་བྱ་བ་རྩུང་བྱད་ཀྱང་མེད་
པས་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྐྱེའོ། ། གཞན་དག་ན་རེ་བདག་
དང་ཆོས་དམིགས་སུ་མེད་ན་ཉ་བར་འདོགས་པར་མི་རུང་སྟེ། ཉེ་བར་འདོགས་པ་ནི་གསུམ་ཡོད་
ན་འགྱུར་གྱི། གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མེད་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། དོན་གྱི་དངོས་དང་། དེ་དང་འབྲ་བའི་
ཡུལ་གཞན་དང་། དེ་གཉི་ག་དང་འབྲ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་དོན་གྱི་དངོས་མེད་དང་དེ་དང་འབྲ་བ་བྲམ་
ཟེའི་བྱེད་དང་། དེ་གཉི་གའི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་སེར་བ་ཉིད་དམ་ཙུང་བ་ཉིད་ཡོད་ན་བྲམ་ཟེའི་བྱེད་
ལ་མེ་ཉེ་བར་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། འདི་ལ་བྲམ་ཟེའི་བྱེད་ལ་མེ་ཉེ་བར་
འདོགས་པ་ནི། རིགས་མ་རྩལ་གྱི་ཉེ་བར་འདོགས་ཀྱང་ན་ཉེ་བར་འདོགས་པ་གཉི་ག་ཡང་མེད་
དོ། ། དེ་ལ་རེ་ཞིག་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་སེར་བ་ཉིད་དམ་ཙུང་བ་ཉིད་ནི་མེའི་རིགས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ནོ། །
ཐུན་མོང་གི་ཆོས་མེད་པར་བྲམ་ཟེའི་བྱེད་ལ་རིགས་ཉེ་བར་གདགས་སུ་མི་རུང་སྟེ། ཉ་ཅང་ཐལ་
བར་འགྱུར་རོ། ། རིགས་ཆོས་དེ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཡང་རྣམ་པ་ཉིད་དང་སེར་བ་ཉིད་
རིགས་མེད་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་བྲམ་ཟེའི་བྱེད་ལ་རིགས་ཉེ་བར་འདོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན། རིགས་མེད་པར་ཡང་རྣམ་པ་ཉིད་དང་། སེར་བ་ཉིད་བྲམ་ཟེའི་བྱེད་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་མེད་
པར་མི་འབྱུང་བ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མེད་པར་མི་འབྱུང་བ་ནི་ཉེ་བར་འདོགས་པ་ལ་མེད་
དེ། མེ་བཞིན་དུ་བྲམ་ཟེའི་བྱེད་ལ་ཡང་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་བྲམ་ཟེའི་བྱེད་ལ་
རིགས་ཉེ་བར་གདགས་སུ་མི་རུང་ངོ་། ། རྩལ་སུ་ཉེ་བར་གདགས་སུ་མི་རུང་སྟེ། སྤྱིའི་ཆོས་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། མེའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་མེ་མེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ནི་བྲམ་ཟེའི་བྱེད་ལ་མེད་དོ། །

ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དེ་ལས་གཞན་ཏེ། བྱེ་བྲག་ནི་རང་གི་གནས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མེད་
ཡོན་ཏན་མེད་པར་བྲམ་ཟེའི་བྱིའུ་ལ་མེ་ཉེ་བར་གདགས་པ་ནི་མི་རིགས་སོ། ། གལ་ཏེ་མེད་ཡོན་
ཏན་དང་འབྲ་བས་རིགས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཡང་འབྲ་བའི་ཕྱིར་མེད་ཡོན་ཏན་ཚྗ་བ་ཉིད་དང་
སེར་བ་ཉིད་བྲམ་ཟེའི་བྱིའུ་འི་ཡོན་ཏན་ཚྗ་བ་ཉིད་དང་སེར་བ་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་གདགས་སུ་ནི་རུང་
གི། ། ཡོན་ཏན་འབྲ་བས་བྲམ་ཟེའི་བྱིའུ་ལ་མེ་ཉེ་བར་གདགས་སུ་ནི་མི་རུང་སྟེ། མེ་ན་ཡོན་ཏན་
གྱི་འབྲ་བ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་བས་ན་རྫས་ཉེ་བར་གདགས་སུ་ཡང་མི་རུང་
ངོ་། ། རོན་གྱི་དངོས་ཀྱང་མེད་དེ། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་ཤེས་པ་དང་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཡུལ་
ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཙུག་པོ་ལ་ཤེས་པ་དང་བརྗོད་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པར་
ཟད་དེ། དེའི་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ནི་མི་རིག་གོ། ། གཞན་དུ་ན་ཡོན་ཏན་རོན་མེད་པར་འགྱུར་
རོ། ། ཤེས་པ་དང་བརྗོད་པ་མ་གཏོགས་པར་རོན་གྱི་དངོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་གཙུག་པའི་
ཐབས་གཞན་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར་གཙུག་པོའི་རང་གི་ངོ་བོའི་ཡུལ་ལ་ཤེས་པ་དང་བརྗོད་པ་མེད་
པས་རོན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིའི་བར་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་
པར་ཤེས་པ་དང་། བརྗོད་པ་མེད་པ་ཡང་མེད་དོ། ། དེ་ལྟར་ན་བརྗོད་པ་དང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མེད་
པས་རོན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་དོ། ། ཡང་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་བཏགས་པ་ཉིད་དེ་དངོས་ནི་མེད་
དོ། ། བཏགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པ་སྟེ། སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཙུག་པོ་
ལ་མེད་པར་བཏགས་པའི་ངོ་བོས་འཇུག་གོ། ། དེ་བས་ན་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་དེ། དེ་ལ་བདག་
དང་ཆོས་སུ་མེད་ན་ཉེ་བར་འདོགས་པ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་སྒྲས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་རིགས་སོ། །
ནམ་པར་ཤེས་པ་གྱུར་པ་རབ་དུ་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་མི་ཤེས་ཏེ། དེ་བས་ན་དེའི་དབྱེ་བ་རབ་དུ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་གྱུར་པ་དེ་ཡང་ནམ་གསུམ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། ། གང་ལ་བདག་ཉེ་བར་འདོགས་པ་
དང་། ཆོས་ཉེ་བར་འདོགས་པ་དེ་ཡང་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོས་ཐ་དད་པའོ། །
དེ་ལ་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ནི་ཀུན་གཞི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ནམ་པར་སྒྲིན་པ་དང་རྒྱ་མཐུན་པའི་བག་
ཆགས་རྒྱས་པ་གང་ཡིན་པའོ། ། འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ནི་སྒྲོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་ལ། ནམ་པར་སྒྲིན་པའི་བག་ཆགས་འབྱུང་བ་རྟེན་ནས་རིས་མཐུན་པ་གཞན་དག་དུ་ཀུན་
གཞི་ནམ་པར་ཤེས་པ་མངོན་པར་འགྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་འབྱུང་
བ་རྟེན་ནས་འཇུག་པའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀུན་གཞིའི་ནམ་པར་

ཤེས་པ་ལས་མངོན་པར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པའོ། ། དེ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དགེ་བ་
དང་མི་དགེ་བ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་བག་ཆགས་དང་རྩ་མཐུན་
པའི་བག་ཆགས་སྤྱིད་དོ། ། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ནི་རྩ་མཐུན་
པའི་བག་ཆགས་ཉིད་སྤྱིད་དོ། ། གྱུར་པ་རྣམ་པ་གསུམ་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མི་ཤེས་ནས།
དེ་བས་ན་དེའི་རབ་དྲ་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་སྤྲིན་དང་ངར་སེམས་དང་། ། ཡུལ་
ལ་རྣམ་པར་རིག་པའོ། ། ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། ། གྱུར་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནི་རྣམ་པར་སྤྲིན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ངར་སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་ལ་
ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པའི་དབང་གིས་རྗེ་ལྟར་འཕངས་པའི་
འབྲས་བུ་མངོན་པར་འབྱུང་བ་ནི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའོ། ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ནི་རྟག་དྲ་
ངར་སེམས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་ངར་སེམས་པའོ། ། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་སོ་སོར་སྒྲུང་
བས་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དྲུག་ནི་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱའོ། ། དེའི་
རང་གི་ངོ་བོ་བཤད་པ་མེད་པར་དེ་མི་རྟོགས་པས་དེ་བས་ན་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་རིམ་པ་
བཞིན་དུ་རབ་དྲ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི། ། རྣམ་སྤྲིན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་
པ། ། ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གྱུར་པ་རྣམ་པ་གསུམ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལ་
བྱའོ། ། ཀུན་གཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བྱའོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་
པ་དེ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པར་གྱུར་པའོ། ། དེ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་
གནས་ཡིན་པས་ཀུན་གཞི་སྟེ། ཀུན་གཞི་དང་རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་སུ་གཏོགས་པའོ། །
ཡང་ན་དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུའི་དངོས་པོར་འཇུག་ཅིང་འབྲེལ་བའམ་དེ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ལ་རྩའི་དངོས་པོར་འཇུག་ཅིང་འབྲེལ་བས་ཀུན་གཞིའོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པས་རྣམ་
པར་ཤེས་པའོ། ། ཁམས་དང་། འགོ་བ་དང་། རྒྱུ་གནས་དང་། རིགས་ཐམས་ཅད་དུ་ལས་དགེ་བ་
དང་མི་དགེ་བའི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པས་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་གནས་
ཡིན་པས་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའོ། ། གལ་ཏེ་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གྲུད་ན་ཀུན་གཞི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་ན་གོ་བ་དེའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ཡང་བརྗོད་དགོས་ཏེ། དམིགས་
པ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་མི་རུང་ངོ་། ། དེ་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་
རྣམ་པ་མེད་པར་ནི་མི་འདོད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པའོ། །

ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ནང་གི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྣམ་པར་རིག་
པ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པ་སྟོན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་
འབྱུང་སྟེ། དེ་ལ་ནང་གི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་
བག་ཆགས་དང་། གནས་དང་བཅས་པའི་དབང་པོའི་གཞུགས་དང་མིང་སྟེ། དེའི་དམིགས་པ་
ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནི་ལེན་པ་དག་དང་གནས། ། རྣམ་པར་རིག་པ་མི་རིག་སྟེ། ། གང་ལ་
ལེན་པ་མི་རིག་པ་དང་། གནས་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་མི་རིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་དེ་ལེན་པ་དང་གནས་གྱི་རྣམ་པར་མི་རིག་པའོ། ། དེ་ལ་ལེན་པ་ནི་ལེན་པར་བྱེད་པའོ། །
དེ་ཡང་བདག་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་རྟོག་བའི་བག་ཆགས་དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
སུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་སོ། ། དེ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་བདག་
ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པར་རྟོག་པ་འབྲས་བུར་ལེན་པས་བདག་
ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་དེ་ནི་
ལེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་འདི་ལ་འདིའོ་ཞེས་ཆོར་བའི་རྣམ་པར་མི་རིག་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་
ལེན་པ་མི་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། ། ཡང་ན་གནས་ཉེ་བར་ལེན་པས་ལེན་པའོ། ། གནས་ནི་ལྷས་སོ། །
དེ་ཡང་གནས་དང་བཅས་པའི་དབང་པོའི་གཞུགས་དང་མིང་ངོ་། ། དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་ཉེ་བར་འགོ་བ་སྟེ། དེ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་གཅིག་པས་ལེན་པའོ། ། དེ་ལ་འདོད་པ་
དང་། གཞུགས་གྱི་ཁམས་ན་ནི་གཉི་ག་ལེན་ཏོ། ། གཞུགས་གྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་
གཞུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་ནི། གཞུགས་སུ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མི་འགྲུབ་བས་མིང་བཞི་ལེན་པ་
ཉིད་དེ། འོན་ཀྱང་དེ་ན་གཞུགས་བག་ཆགས་གྱི་དུས་ཉིད་དེ། རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་དུས་ནི་མ་ཡིན་
འོ། ། ལེན་པ་དེ་ལ་འདིའོ་ཞེས་རིག་པར་མི་རྟུས་པས་དེའི་ཕྱིར་མི་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། ། གནས་གྱི་
རྣམ་པར་རིག་པ་སྟོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་གནས་པར་རྣམ་པར་རིག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དམིགས་པ་དང་
རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བས་མི་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། ། ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
དམིགས་པ་དང་རྣམ་པར་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པར་འགྱུར་ཞིང་། འདི་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྤྲོ་བ་
ངག་གི་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་དང་མཚུངས་སོ། ། འགོག་པ་ལ་
སོགས་པའི་དུས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པར་རྟོག་པར་ཡང་མི་རྟུས་ཏེ། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་
དང་མདོ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཞེས་སྟོས་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་

ནི་ངེས་པར་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དེའི་ཕྱིར་སེམས་ལས་བྱུང་བ་
གང་དག་ཡིན་པ་དང་། ཏུ་ཞིག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡང་བཤད་དགོས་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་ཅི་
སེམས་ལས་བྱུང་བ་དེ་དག་དང་རྟག་ཏུ་མཚུངས་པར་ལྡན་ནམ། འོན་ཏེ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར།
རྟག་ཏུ་རེག་དང་ཡིད་བྱེད་དང་། ། རེག་དང་འདུ་ཤེས་སེམས་པར་ལྡན། ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། །
རྟག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རི་སྲིད་པ་དེ་སྲིད་ཏུ་རེག་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་དང་། ཆོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཀུན་ཏུ་འགོ་བའི་ཆོས་ལྡེ་པོ་འདི་དག་
དང་ལྡན་ནོ། ། རེག་པ་ནི་ཆོར་བའོ། ། དེ་ལ་རེག་པ་ནི་གསུམ་འདུས་ནས་དབང་པོའི་འགྱུར་བ་
ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་སྟེ། ཆོར་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། དབང་པོ་དང་། ཡུལ་དང་། རྣམ་
པར་ཤེས་པ་གསུམ་ཉིད་གསུམ་སོ། ། དེ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོར་དུས་མཉམ་དུ་གནས་པ་
ནི་གསུམ་འདུས་པའོ། ། དེ་ཡོད་ན་དེ་དང་དུས་མཉམ་པ་ཉིད་ན་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོར་བ་
དང་མཐུན་པ་དབང་པོའི་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་འབྲ་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁྱོད་བར་
འགྱུར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རེག་པའོ། ། དབང་པོ་དང་བྱེ་བྲག་
གང་གིས་བདེ་བ་དང་སྦྱག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་དེ་ནི་དེའི་འགྱུར་བའོ། །
རེག་པ་ཡང་དབང་པོའི་འགྱུར་པ་དང་འབྲ་བས་དབང་པོའི་རེག་པ་འཕམ། དབང་པོས་རེག་པས་
རེག་བ་ཞེས་བྱའོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཡུལ་གྱི་འགྱུར་བ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་དུ་ཟེན་
ཀྱང་དབང་པོའི་འགྱུར་བ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཤད་དོ། ། འདིའི་ལས་ནི་ཆོར་བའི་
རྟེན་ཏེ། དེ་རྟེན་ཏུ་མདོ་ལས་ཀྱང་། བདེ་བ་ཁྱོད་བར་འགྱུར་བའི་རེག་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བདེ་བའི་
ཆོར་བ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་འདུག་པའོ། ། འདུག་
པར་བྱེད་པས་འདུག་པ་སྟེ། དམིགས་པ་ལ་གང་གིས་སེམས་མདོན་དུ་ཐྱོགས་པར་བྱེད་པའོ། ། དེ་
ནི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་འདྲིན་པའི་ལས་ཅན་ཏེ། སེམས་འདྲིན་བ་ནི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་
སེམས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གཏོད་པའོ། ། ལས་དེ་ཡང་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་དམིགས་པ་ངེས་པར་ཡིད་
ལ་བྱེད་པར་བྱེ་བྲག་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་གྱི། དེ་སེམས་ཀྱི་རྟེན་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་རྟེན་ཅིག་རེ་རེ་ཉིད་ལ་ལས་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རྟེན་ཅིག་གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
ཆོར་བ་ནི་ཁྱོད་བའི་རང་བཞིན་ནོ། ། དེ་ཡང་ཡུལ་སེམས་པར་བྱེད་པ་དང་། གདུང་བར་བྱེད་པ་
དང་། དེ་གཉི་གའི་རྣམ་པ་ལས་དབེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་མདོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་

གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། བདེ་བ་དང་། རྒྱག་བསུལ་བ་དང་རྒྱག་བསུལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་
ཡིན་པའོ། ། འདི་སྟུམ་དུ་སེམས་ཏེ། ལས་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་རྣམ་པར་
སྒྲིན་པ་འདིར་ཁྱོད་བར་བྱེད་པས་ཁྱོད་བ་སྟེ། དེ་ལ་བདེ་བ་ཁྱོད་བ་ནི་ལས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་
འབྲས་བྱ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པའོ། ། རྒྱག་བསུལ་ཁྱོད་བ་ནི་ལས་མི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་རྣམ་
པར་སྒྲིན་པའོ། ། རྒྱག་བསུལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་བ་ནི་ལས་དགེ་མི་དགེ་
གཉི་གའི་འབྲས་བྱ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པའོ་སྟུམ་དུ་སེམས་སོ། ། འདིར་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཉིད་ལས་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་དང་། འོན་ཏེ་མ་བར་ན་དེ་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་པའི་བཏང་སྟོམས་ཉིད་ལས་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་རྣམ་པར་སྒྲིན་
པའོ། ། བདེ་བ་དང་རྒྱག་བསུལ་ནི་ལས་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ལས་བྱུང་
བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་སོ། ། དེ་ལ་བདེ་བ་ཁྱོད་བ་ནི་གང་བྱུང་ན་འབྲལ་
བར་མི་འདོད་པ་དང་། འགགས་ན་སྦྲར་ཕྱད་པར་འདོད་པ་སྟེ། ། རྒྱག་བསུལ་ཁྱོད་བ་ནི་གང་
བྱུང་ན་བྲལ་བར་འདོད་པ་དང་། འགགས་ན་སྦྲར་ཕྱད་པར་མི་འདོད་པའོ། ། རྒྱག་བསུལ་ཡང་མ་
ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་བ་ནི་གང་བྱུང་ངམ་འགགས་ཀྱང་རུང་གཉི་ག་མི་སྟེ་བའོ། །
འདུ་ཤེས་ནི་ཡུལ་ལ་མཆན་མར་འཛིན་པའོ། ། ཡུལ་ནི་དམིགས་པའོ། ། མཆན་མ་ནི་དེའི་བྱེ་
བྲག་སྟེན་པོ་དང་། སེར་པོ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་རྣམ་པར་གཞག་པའི་རྒྱུའོ། ། དེ་ལ་འཛིན་པ་
ནི་འདི་སྟེན་པོ་ཉིད་ཡིན་གྱི་སེར་པོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོག་པའོ། ། སེམས་པ་ནི་སེམས་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡིད་གཡོ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། གང་ཡོད་ན་ཁབ་ལོང་གི་དབང་གིས་སྒྲགས་གཡོ་བ་
བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཡོ་བར་བྱེད་པའོ། ། ཆོར་བ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། བདེ་བ་དང་།
རྒྱག་བསུལ་བ་དང་། རྒྱག་བསུལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའོ། ། ཆོས་ཀྱང་རྣམ་པ་
བཞི་སྟེ། དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་། བསྐྱིབས་པའི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། མ་བསྐྱིབས་པའི་
ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཆོར་བ་སྤྱིར་བཤད་པས་ཆོར་
བ་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་ཆོར་བ་གང་ཡིན་པ་མི་ཤེས་ལ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཡང་ཅི་དགེ་བའམ། མི་
དགེ་བའམ། བསྐྱིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའམ། མ་བསྐྱིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་
གཏོལ་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཏེ། དེ་ནི་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན། །
ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཡིན་པས་དེར་

བསྟེགས་སོ། ། གུན་གཞི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཉིད་ཡིན་གྱི། བདེ་བ་ཡང་མ་
ཡིན་སྟུག་བསྐྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་བ་དང་། རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནི་མ་བསྐྱབས་ལུང་མ་བཟུན། ། ཞེས་བྱ་བ་ཡང་གུན་གཞི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ལ་
བསྟེགས་སོ། ། དེ་ལ་མ་བསྐྱབས་པ་སྟོས་པ་ནི་བསྐྱབས་པའི་ལུང་དུ་མ་བཟུན་པ་རྣམ་པར་གཅད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལུང་དུ་མ་བཟུན་པ་སྟོས་པ་ནི་དགོ་བ་དང་། མི་དགོ་བ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ཡིད་ཀྱིས་པའི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྟོ་བྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་མ་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་མ་
བསྐྱབས་པའོ། ། རྣམ་པར་སྦྱིན་པ་ཡིན་པས་རྣམ་པར་སྦྱིན་པར་གྱུར་པ་ནི་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་
བར་ལུང་བཟུན་དུ་མེད་པས་ལུང་དུ་མ་བཟུན་པའོ། ། རེག་ལ་སོགས་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། ། ཇི་
ལྟར་གུན་གཞི་ནམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་དུ་རྣམ་པར་སྦྱིན་པ་དང་། དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ཡོངས་
སུ་མ་ཆད་པ་དང་། ཉག་དུ་རེག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཉིད་
དང་། མ་བསྐྱབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བཟུན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རེག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་གཅིག་དུ་རྣམ་
པར་སྦྱིན་པ་ཉིད་དང་། དམིགས་བ་དང་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པ་དང་། བདག་མ་གཏོགས་པར་
གཞན་བཞི་དང་། གུན་གཞི་ནམ་པར་ཤེས་པ་དང་ཉག་དུ་ལྡན་ནོ། ། དེ་དག་ལས་ཚོར་བ་བཏང་
སྟོམས་ཉིད་དང་། མ་བསྐྱབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བཟུན་པ་ཡང་གུན་གཞི་ནམ་པར་ཤེས་པ་བཞིན་ཏེ།
རྣམ་པར་སྦྱིན་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་རྣམས་རྣམ་པར་སྦྱིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དམིགས་པ་
དང་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པ་ཡང་དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་ཆད་མི་སྲིད་དེ། གཞན་
དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། ཅི་གུན་གཞི་ནམ་པར་ཤེས་པ་དེ་རི་སྲིད་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་
ཐ་དད་པ་མེད་པར་འདུག་པ་ཞིག་གམ། འོན་ཏེ་རྒྱུན་གྱིས་འདུག་ཅེ་ན། དེ་གཅིག་ཕུ་ཐ་དད་པ་
མེད་པར་འདུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སྐད་ཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་རྒྱུན་འབབ་ཚུ་བོ་བཞིན། །
དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གུན་གཞི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དང་སྦྱར་རོ། ། དེ་ལ་རྒྱུན་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་
བར་ཆད་མེད་པར་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བའོ། ། ཚུའི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྲུལ་ཕྱིན་ཚུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབབ་བ་
ནི་ཚུ་བོ་ཞེས་བྱའོ། ། ཇི་ལྟར་ཚུ་བོ་རྩ་དང་ཤིང་དང་ལྷི་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དེ་དེ་ཅིང་འབབ་བ་དེ་
བཞིན་དུ་གུན་གཞི་ནམ་པར་ཤེས་པ་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་དང་། མི་གཡོ་
བའི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་ལྡན་པ་ཡང་རེག་བ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་ནས་
རི་སྲིད་འཁོར་གྱི་བར་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་ངོ་། ། དེ་ལྟར་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བ་དེ་

གང་གི་ཆེན་ལྷོག་པར་འགྱུར་སྐྱུ་པ་ལ། དག་བཅོམ་ཉིད་ན་དེ་ལྷོག་གོ། ། ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། །
དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཅི་ཞེ་ན་གང་དང་ལྡན་ན་འདི་དག་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། ། ཅི་དང་
ལྡན་ན་དག་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེའི་ཆེ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་གནས་ངན་ལེན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་གཞི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྷོག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་དུས་ན་དག་བཅོམ་པའོ། ། རྣམ་པར་སྒྲིན་པར་
གྱུར་པ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ད་ནི་ངར་སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གྱུར་པ་
གཉིས་པ་སྟེ། དེ་ལ་གནས་ཏེ་རབ་འབྱུང་ཞེས་སྐྱེ་ཆེར་སྒྲོས་པའོ། ། དེ་ལ་རི་ལྟར་མིག་ལ་སོགས་
པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་མིག་ལ་སོགས་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་དམིགས་
པར་གྲགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་གནས་དང་དམིགས་པར་མ་གྲགས་ཏེ།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་གནས་དང་དམིགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ནི་མི་རུང་བས་དེའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་
ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་གནས་དང་དམིགས་པ་བསྟན་པ་དང་། དེས་པའི་ཆོག་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
གནས་ཏེ་རབ་འབྱུང་ཞིང་། ། དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡིད་ཅེས་བྱ། ། རྣམ་ཤེས་ངར་སེམས་བདག་ཉིད་
ཅན། ། ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། ། དེ་ལ་གནས་ཏེ་རབ་དུ་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་ནི་
ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྦྱར་རོ། ། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དེའི་བག་ཆགས་ཀྱི་
གནས་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་དེ་ལ་གནས་བཅས་ནས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུན་གྱིས་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་
གོ། ། ཡང་ན་ཁམས་སེམས་གང་དུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཐོབ་པར་ཉོན་
མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དེ་ཡང་ཁམས་དེ་དང་ས་དེའི་ཡིན་ཏེ། དེ་ཀུན་གཞི་དེ་ལ་རག་ལུས་པས་
འདུག་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་གནས་ཏེ་འབྱུང་བའོ། ། དེ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་བས་
ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལང་དང་ང་ཡིར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རི་ལྟར་ན་སེམས་གང་ལས་
བྱུང་བ་དེ་ཉིད་དེའི་དམིགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། རི་ལྟར་ཁ་ཅིག་དེ་མི་འདོད་ཀྱང་དུས་ལ་ལར་
སེམས་གང་ལས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་དམིགས་པ་ཡིན་ཞིང་དེ་འབྱུང་བ་ལྟ་
བུའོ། ། ཡིད་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡིད་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཀུན་གཞི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་འབྱུང་བའོ། ། དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡིད་ཅེས་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བ་
འདིས་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། འདུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་རྣམ་པར་འབྱེད་

དོ། ། ཡང་དེའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་སྟེ་ཕ་ལ། ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་ཏེ།
དེ་ལྟར་ངར་སེམས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་ངེས་པའི་ཆོག་གི་ཚུལ་གྱིས་ཡིད་ཅེས་བྱའོ། ། རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ངེས་པར་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་
ལྡན་པར་གྱུར་ན་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ནི་གང་དག་དང་ཇི་སྟེད་དུས་ནི། ཇི་སྟེད་དུ་མཚུངས་པར་
ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དེ་མི་ཤེས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། བསྐྱབས་ལ་ལྷུང་དུ་མ་བསྟན་པའི། ། ཉོན་མོངས་
བཞི་དང་རྟག་དུ་འགྲོགས། ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་སོ། ། སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།
ཉོན་མོངས་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་པའོ། ། དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལས་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ཕྱིར།
ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་སོ། ། ཉོན་མོངས་པ་འང་དུག་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་སོ། ། འགྲོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚུངས་པར་
ལྡན་པའོ། ། ཉོན་མོངས་བ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་མི་དགེ་བ་དང་། བསྐྱབས་ལ་ལྷུང་དུ་མ་བསྟན་
པའོ། ། མི་དགེ་བ་དག་ལས་བྱེ་བྲག་དུ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་བསྐྱབས་ལ་ལྷུང་དུ་མ་བསྟན་ཞེས་བྱ་བ་
སྟོན་སོ། ། བསྐྱབས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་མི་དགེ་བ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མི་སྟོན་
དེ། བསྐྱབས་བ་ནི་ཉོན་མོངས་བ་ཅན་གྱི་ཕྱིར་རོ། ། ལྷུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་
ཉིད་དུ་ལྷུང་བསྟན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྟག་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྟེ། ཇི་སྟེད་དུ་
དེ་ཡོད་པ་དེ་སྟེད་དུ་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་འོ། ། སྤྱིར་བསྟན་པས་ཁྱད་པར་མི་ཤེས་ནས་
ཁྱད་པར་སྟོན་ཏོ། ། བདག་དུ་ལྟ་དང་བདག་དུ་ཚོངས། ། བདག་རྒྱལ་བདག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་རྣམས་ལ་བདག་དུ་མཐོང་བ་ནི་བདག་དུ་ལྟ་བ་སྟེ། འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་
བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཚོངས་པ་ནི་མི་ཤེས་པ་སྟེ། བདག་མི་ཤེས་པ་ནི་བདག་དུ་ཚོངས་
པའོ། ། བདག་དུ་ང་རྒྱལ་ནི་བདག་གི་ཡུལ་ལ་ངར་སེམས་པ་སྟེ། ངའོ་སྟེ་ཕ་པའི་ང་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། བདག་ཆགས་ནི་བདག་ལ་ཆགས་པ་སྟེ། བདག་ལ་དགའ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་
གོ། ། དེ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཚོངས་པར་གྱུར་ན་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ལ་བདག་དུ་ལྟ་བ་འབྱུང་ངོ་། ། བདག་དུ་མཐོང་བས་སེམས་ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
ངའོ་སྟེ་ཕ་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། དེ་གསུམ་ཡོད་ན་བདག་དུ་བསམས་པའི་དངོས་བོ་ལ་མངོན་བར་
ཆགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བདག་ལ་ཆགས་པའོ། ། ཡང་སྤྱིས་པ། མ་རིག་པ་དང་བདག་ལྟ་
དང་། ། ངའོ་ང་རྒྱལ་སྟེད་འདི་བཞིས། ། ཀུན་གཞི་ཉོན་མོངས་ཅན་འགྱུར་ཡིད། ། ངར་སེམས་པ་

ཡི་མཆན་ཉིད་དེ། ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྒྱ་བྱེད་པའང་། ། ཡིད་དེ་དེ་དག་ཉོན་མོངས་ཅན། ། སེམས་
དགེ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཆེ། ། ཏྲག་དུ་རར་འཛིན་རྒྱ་ཡིན་ནོ། ། བདག་དུ་མོངས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉོན་
མོངས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཡིད་བཞིན་དུས་དགུ་པ་སྟེ། འདིར་སྦྱིར་བཟོད་པ་ཅི་རང་གིས་པ་ཉིད་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་ནམ། འོན་ཏེ་གཞན་གྱིས་པ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མི་ཤེས་ནས། དེའི་
ཕྱིར་གང་དུ་སྦྱེས་པ་དེའི་འོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། ། གང་དུ་སྦྱེས་པ་ནི་གང་དུ་བྱུང་བའོ། ། དེའི་འོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁམས་དང་ས་གང་དུ་སྦྱེས་པ་ཁམས་དེ་དང་ས་དེ་ཉིད་ཀྱི་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཏེ།
ཁམས་གཞན་དག་ཀྱང་ས་གཞན་དག་གི་དང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཅི་དེ་ཉོན་མོངས་པ་བཞི་ཉིད་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་ནམ། སྦྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་གཞན་རེག་སོགས་ཀྱང་མཚུངས་པར་
ལྡན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། ། ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་སྦྱ་ནི་བསྟུ་བའི་དོན་ཏོ། ། རེག་སོགས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་རེག་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། སེམས་བ་སྟེ། ཚོས་ལྷ་པོ་དེ་
དག་ནི་ཀུན་དུ་འགོ་བས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་
གང་དུ་སྦྱེས་པ་དེ་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་གྱི། ཁམས་དང་ས་གཞན་གྱི་དང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་ན་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དག་ལས་རྣམ་
པར་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རེག་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་བསྐྱེབས་ལ་ལུང་དུ་
མ་བསྟན་པའོ། ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ནི་ཡིད་བཞིན་དུ་བསྐྱེབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་
པའོ། ། གལ་ཏེ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དེ་དགེ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་། ལུང་དུ་མ་
བསྟན་པའི་དུས་ན་ཡང་བྱེ་བྲག་མེད་པར་འབྱུང་ན་ནི་དེའི་ལྷོག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། མི་ལྷོག་
ན་ནི་དེ་ལ་ཐར་པ་ག་ལ་ཡོད་དེ་ཐར་པ་མེད་པར་ངི་ལྟར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། ། འདི་
ལྟར་དེ་ལ་དག་བཅོམ་མེད། ། འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་ལ་མེད། ། འཛིག་ཉེན་འདས་པའི་
ལམ་ན་འང་མེད། ། དག་བཅོམ་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་
གྱི་ཡིད་མེད་དེ། དེ་ནི་སྤྱིད་པའི་རྩེ་མོའི་ཉོན་མོངས་པ་བསྟོམས་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་བཞིན་དུ་
དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པ་ན་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱངས་ཏེ། དེ་ན་དག་བཅོམ་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཆེ་ན་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་བཞིན་དུ་མེད་དོ། ། ཕྱིར་མི་འང་བ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྦྱེ་
མཆོད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པ་ཡང་ལམ་གྱི་
སྟོབས་ཀྱིས་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པས་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་དུས་

ན་ཡང་ལམ་བཞིན་དུ་འགག་པར་འགྱུར་རོ། ། འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་ཡང་ཀུན་གཞི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ཉིད་ལས་འབྱུང་ངོ་། ། འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ལམ་ནང་མེད། ། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པ་སྒྲིམ་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམ་པར་གཅད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ན་ནི་
ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་འབྱུང་བ་ཉིད་དོ། ། བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་ནི་བདག་ལ་སོགས་པར་
ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ན་དེ་འབྱུང་བར་མི་རུས་ཏེ། གཉེན་
པོ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མེད་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ན་
དེ་འགག་གོ། ། དེ་ལས་ལངས་ནས་ཡང་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ལས་འབྱུང་ངོ་། ། འདི་ནི་
གྱུར་བ་ཉིད་པའོ། ། ཞེས་བསྟན་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ཞེས་མཇུག་སྟུང་པའོ། ། གྱུར་པ་གཉིས་པའི་
འོག་ཏུ་གྱུར་བ་གསུམ་པ་བརྗོད་དགོས་པས། གསུམ་པ་ཡུལ་རྣམ་དུག་པོ་ལ། དམིགས་པ་གང་
ཡིན་དེ་དག་སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་སྒྲིམ་སོ། ། གསུམ་པ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གི་
ལྷག་མའོ། ། རྣམ་དུག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་དུག་སྟེ། གཟུགས་དང་། སྒྲ་དང་། ཇི་དང་། རོ་དང་།
རེག་བྱ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ལོ། ། ཡུལ་ལ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་འཇིན་པ་
དང་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ཡང་ཅི་དགོ་བའམ་མི་དགོ་བའམ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་
ཞེས་ཅེ་ན། དེའི་ཕྱིར། དགོ་དང་མི་དགོ་གཉི་ག་མིན། ། ཞེས་བྱ་བ་སྒྲིམ་སོ། ། དགོ་བ་དང་མི་དགོ་
བ་དང་། གཉི་ག་མིན་ཞེས་བྱ་བ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། མ་ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྔང་
མེད་པ་དང་གཉི་ཕྱག་མེད་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི་དགོ་བའོ། ། ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྔང་
དང་གཉི་ཕྱག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི་མི་དགོ་བའོ། ། དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བ་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་གཉི་ག་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དགོ་བའང་མ་ཡིན་མི་དགོ་བའང་མ་ཡིན་ཞེས་
བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ཡང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཅི་འདྲ་བ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དེ་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཅི་སྟེད་ཅིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་ཕྱིར། ཀུན་དུ་འགོ་བ་
བྱེ་བྲག་ངེས། ། སེམས་ལས་བྱུང་བ་དགོ་བ་དང་། ། དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཉེ་ཉོན་མོངས། ། ཆོར་བ་
གསུམ་དང་དེ་མཚུངས་ལྡན། ། ཞེས་བྱ་བ་སྒྲིམ་སོ། ། ཀུན་དུ་འགོ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་བསྟན་པ་
དེ་དག་མི་ཤེས་ཏེ། དེ་བས་ན་དེ་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་བོའི་རེག་ལ་སོགས་པ་དང་ཞེས་བྱ་
བ་སྒྲིམ་སོ། ། ཐོག་མར་བཤད་པས་དང་བོ་སྟེ། ། འདི་ལྟར་ཀུན་དུ་འགོ་བ་དང་། ། ཏྲག་ཏུ་རེག་དང་
ཡིད་བྱེད་དང་། ། རེག་དང་འདུ་ཤེས་སེམས་པར་ལྡན། ། ཞེས་བྱ་བ་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་བཤད་པའོ། །

དེ་དག་གི་དང་པོ་ནི་རེག་པ་ཡིན་པས་རེག་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། རེག་པ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་
སོགས་པ་ཆོས་ལུ་པོ་དེ་དག་ནི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བས་ཀྱན་དུ་འགོ་བ་དག་གོ། །
འདི་ལྟར་དེ་དག་ནི་ཀྱན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཉེན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དང་། འཇུག་
པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་འབྱུང་ངོ་། ། བྱེ་བྲག་ཏུ་ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས། འདུན་མོས་དྲན་དང་བཅས་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྟོ་བྱེ་བྲག་ངེས། ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་
སོ། ། བྱེ་བྲག་ཅན་ལ་ངེས་པས་བྱེ་བྲག་ཏུ་ངེས་པ་སྟེ། དེ་དག་གི་ཡུལ་ནི་བྱེ་བྲག་ཅན་ཉིད་ཡིན་གྱི་
ཐམས་ཅད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་འདུན་པ་ནི་བསམས་པའི་དངོས་པོ་ལ་འདོད་པ་སྟེ། མ་
བསམས་པ་ལ་འདུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། བཏྲ་བ་
དང་མཉན་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་བསམས་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསམས་
པའོ། ། དེ་ལ་མཐོང་བ་དང་ཐོས་བ་ལ་སོགས་པར་སྟོན་པ་ནི་འདུན་པ་སྟེ། ད་ནི་བཙོན་འགྲུས་
ཚོས་པའི་ཉེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། མོས་པ་ནི་ངེས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དེ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་
འཛིན་པའོ། ། ངེས་པར་སྟོས་པ་ནི་ངེས་པ་མ་ཡིན་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རིགས་པའམ་ཡིད་
ཆེས་པའི་ལུང་གི་དངོས་པོ་ལ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ངེས་པ་སྟེ། མི་རྟག་པ་དང་སྟུག་
བསྐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་གང་གིས་རྣམ་པར་ངེས་པའི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་དེ་ལ་
སེམས་འཛིག་པ་སྟེ། འདི་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་པར་འཛིན་པ་ནི་
མོས་པའོ། ། དེ་ནི་མི་འཕྲོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལས་ཅན་ཉེ། མོས་པ་གཅིས་སུ་བྱེད་པ་ནི་ཕས་ཀྱི་ཚོལ་
བ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་བྱ་བ་པའི་མཐའ་ལས་འཕྲོག་པར་མི་རུས་སོ། ། དྲན་པ་ནི་འདྲིས་པའི་
དངོས་པོ་མ་བརྟེན་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་མངོན་པར་བརྟེན་པ་ཉིད་དོ། ། འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་ནི་སྟོན་
གྱི་ཚུང་བའོ། ། མ་བརྟེན་པ་ནི་དམིགས་པ་ལ་འཛིན་པ་ཆུད་མི་ཟ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུའོ། ། སྟོན་
བབྱང་བའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཡང་དང་ཡང་དྲན་བ་ནི་མངོན་པར་བརྟེན་པ་སྟེ།
མངོན་པར་བརྟེན་པ་ཁོ་ན་མངོན་པར་བརྟེན་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ནི་རྣམ་པར་མི་གཡེང་བའི་ལས་
ཅན་ཉེ། དམིགས་པ་མངོན་པར་བརྟེན་པ་ཡོད་ན་དམིགས་པ་གཞན་ནམ། རྣམ་པ་གཞན་ལ་
སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་མེད་པས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་མེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། ཉིང་ངེ་འཛིན་
ནི་བརྟག་པའི་དངོས་པོ་ལ་སེམས་ཚེ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། ། བརྟག་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཡོན་ཏན་
དུ་འཇུག་ ངེས་པར་བརྟག་པར་བྱའོ། ། ཚེ་གཅིག་པ་ཉིད་ནི་དམིགས་པ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། ། སེམས་

མཉམ་པར་གཞག་ན་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རབ་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་
པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། སློན་ནི་ཤེས་རབ་བོ། ། དེ་ཡང་བརྟག་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་རབ་དུ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པ་སྟེ། རིགས་པ་དང་། རིགས་པ་མ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་པ་དང་། གཞན་པའོ། ། རྣམ་པར་
འབྱེད་པར་བྱེད་པས་རབ་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་སྟེ། རང་དང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་འདྲེས་པ་ལྟ་བུའི་
ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པའམ་ལོག་པར་སོ་སོར་རྟོགས་པའོ། ། རིགས་པ་ནི་གཤམ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་
ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་མངོན་སུམ་མོ། ། རིགས་པ་རྣམ་པ་དེ་གསུམ་
ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིགས་པས་བསྐྱེད་པའོ། ། དེ་ཡང་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་།
བསམས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་གསུང་རབ་ཚད་
མ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའོ། ། རིགས་པ་ངེས་པར་སེམས་པ་
ལས་སྐྱེས་པ་ནི་བསམས་པ་ལས་བྱུང་བའོ། ། ཉིང་ངེ་འཇིན་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་
བའོ། ། རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ལུང་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པར་སྣང་བ་
དང་། ལོག་པར་བསམས་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ཏེ། རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་བསྐྱེད་པ་ནི་རིགས་པ་
མ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་པའོ། ། སྐྱེ་བ་ཐོབ་པ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཤེས་པ་ནི་རིགས་པས་
བསྐྱེད་པའང་མ་ཡིན། མི་རིགས་པས་བསྐྱེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་སོམ་ཉི་ཚློག་པའི་ལས་
ཅན་ཏེ། སོམ་ཉི་ཚློག་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རབ་དུ་རྣམ་པར་བྱེ་ནས་ངེས་པ་འཐོབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་ལྟ་བུ་པོ་དེ་དག་ནི་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་དུ་གྱུར་ནས་འབྱུང་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་གང་དུ་
མོས་པ་དེར་གཞན་དག་གདོན་མི་ཟ་བར་མི་འབྱུང་སྟེ། ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་
པར་བྱའོ། ། བྱེ་བྱག་དུ་ངེས་པ་རྣམས་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ། ། ད་ནི་དེའི་ལོག་དུ་བསྟན་པ་དགེ་བ་དག་
བརྗོད་དགོས་པས་དེའི་ཕྱིར། དད་དང་ངོ་ཚ་ཁྱེལ་ཡོད་དང་། ། མ་ཆགས་ལ་སོགས་གསུམ་བཅོན་
འབྱུང་། ། ཤིན་དུ་སྤངས་དང་བག་ཡོད་བཅས། ། རྣམ་མི་འཆོ་དགེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་ཏེ། དེ་དག་ནི་
ཆོས་བརྟུ་གཅིག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེག་གི་ལྷག་མའོ། ། དེ་ལ་དད་པ་ནི་ལས་དང་། འབྲས་བྱ་དང་
ལྷན་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་ཡོད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ཅན་དང་རྒྱས་པ་དག་ལ་མངོན་པར་ཡིད་
ཆེས་པ་དང་། སེམས་དང་བ་དང་། འདོད་པའོ། ། དད་པ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་
ཡོད་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་ནམ། ཡོན་ཏན་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྣམ་པ་དང་། ཡོད་པ་
ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་དང་བའི་རྣམ་པ་དང་། ཡོད་པ་ཡོན་ཏན་ཐོབ་བར་བྱེད་དམ་སྐྱེས་པ་རྒྱས་པ་ལ་

འདོད་པའི་རྣམ་པའོ། ། སེམས་དང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དང་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་མི་མཐུན་
པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ངི་མའི་
རྟོག་པ་མེད་པས་སེམས་དང་བ་ལ་བརྟེན་ཏེ་དང་བར་འགྱུར་བས་ངང་བ་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་ནི་
འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། རྩོམ་ཤེས་པ་ནི་བདག་གམ་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ།
ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་འཛེམ་པའོ། ། དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲད་པ་དང་། རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མི་འདོད་པ་
ཡིན་པས། སྤྲིག་པ་ཉིད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྟེ། བྱས་ཀྱང་རུང་མ་བྱས་ཀྱང་རུང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེས།
སེམས་བག་འཁྱམས་པའི་འཛེམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྩོམ་ཤེས་པའོ། ། འདི་ནི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་
ལེགས་པར་སྤོང་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། གྲེལ་ཡོད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
ཏེ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་འཛེམ་པའོ། ། འཇིག་རྟེན་ན་འདི་ནི་སྤྲད་པ་སྟེ། བདག་ལ་ལས་འདི་ལྟ་བུ་རིག་
ན་སྤྱོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་བའི་འཇིགས་པས་ཁ་ན་མ་
ཐོ་བ་ལ་འཛེམ་པ་སྟེ། འདི་ཡང་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལེགས་པར་སྤོང་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་
ནོ། ། མ་ཆགས་པ་ནི་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་འོ། ། ཆགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྲིད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཡོ་
བྱད་རྣམས་ལ་ཀྱུན་ཏུ་ཆགས་པ་དང་སྤོང་པ་གང་ཡིན་པའོ། ། དེའི་གཉེན་པོ་ནི་མ་ཆགས་པ་སྟེ།
སྲིད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་ལ་མ་ཆགས་པ་དང་མི་སྤྱོད་པའོ། ། འདི་ནི་ཉེས་པར་སྤྱོད་
པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། ཞེ་སྤང་མེད་པ་ནི་ཞེ་སྤང་གི་གཉེན་པོ་སྟེ། ཞེ་
སྤང་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཀྱུན་
ནས་མནར་སེམས་པའོ། ། ཞེ་སྤང་མེད་པ་ནི་ཞེ་སྤང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་
དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཀྱུན་ནས་མནར་སེམས་མེད་
པའོ། ། འདི་ཡང་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། གཏི་མུག་མེད་
པ་ནི་གཏི་མུག་གི་གཉེན་པོ་སྟེ། ཡང་དག་པ་དེ་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའོ། ། གཏི་
མུག་ནི་ལས་དང་འབྲས་བུ་དང་། བདེན་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་རྣམས་མི་ཤེས་པའོ། ། གཏི་མུག་
གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་གཏི་མུག་མེད་པ་ནི་ལས་དང་འབྲས་བུ་དང་། བདེན་པ་དང་། དཀོན་
མཆོག་དེ་དག་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པ་སྟེ། འདི་ཡང་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་
པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། བཙོན་འགྱུས་ནི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་སྟེ། དགོ་བ་ལ་སེམས་མཛོད་པར་སྤོང་བ་
ཡིན་ཀྱི། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ལ་སྤོང་བ་ནི་ལེ་ལོ་ཡིན་པས་ལེ་

ལོ་ཉིད་དོ། ། འདི་ནི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་བ་དང་། ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པའི་ལས་
ཅན་ནོ། ། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ནི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་གཉེན་པོ་སྟེ། ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་
ཉིད་དོ། ། གནས་ངན་ལེན་གྱི་ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཉིད་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ས་བོན་རྣམས་ཏེ། དེ་མེད་ན་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཡོད་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་ལུས་
ལས་སུ་རུང་བ་ནི་ལུས་རང་གི་དགོས་པ་རྣམས་ལ་ལྡང་བ་ཡང་བ་གང་ལས་འབྱུང་བའོ། ། སེམས་
ལས་སུ་རུང་བ་ནི་ཡང་དག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཀྱི་སེམ་པ་དང་། ཡང་བའི་
རྒྱ་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཆོས་གཞན་ཏུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་དང་ལྡན་ན་དམིགས་པ་ལ་
སེམས་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པས་དེའི་ཕྱིར་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ཞེས་བྱའོ། ། ལུས་ཀྱི་རིག་
བྱའི་བྱང་པར་དགའ་བས་ཟིན་པ་ལ་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཡིད་དགའ་ན་ལུས་
ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་དེའི་དབང་གིས་
གནས་གྱུར་པས་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱིབ་པ་མ་ལུས་པར་སེལ་བའི་ལས་ཅན་ནོ། ། བག་ཡོད་བཅས་
ནི་བག་ཡོད་པ་དང་བཅས་པས་བག་ཡོད་བཅས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། བཏང་སྟོམས་སོ། ། དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཅིག་ཏུ་དགེ་བ་དང་འདིར་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་བཤད་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པ་དང་།
དད་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ཏུ་མངོན་ཏུ་མ་སྟོས་པ་དང་། དགེ་བ་ལྷག་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར།
བཏང་སྟོམས་ཉིད་ལ་བྱ་བར་མངོན་ནོ། ། དེ་ལ་བག་ཡོད་པ་ནི་བག་མེད་པའི་གཉེན་པོ་འོ། ། མ་
ཆགས་བ་ནས་བཙོན་འགྱུས་ཀྱི་བར་ནི་བག་ཡོད་པ་སྟེ། གང་མ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་
ནས་མི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་སྟོང་ཞིང་དེའི་གཉེན་པོ་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་སྟོམ་པ་མ་
ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་བག་ཡོད་པ་འོ། ། དེ་བས་ན་བག་མེད་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དེ།
བག་མེད་པ་ནི་འདི་ལས་སྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། བཏང་སྟོམས་
ནི་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། སེམས་རྣལ་ཏུ་འཇུག་པ་ཉིད་དང་། སེམས་ལྷུན་གྱིས་བྱུང་བ་ཉིད་
དེ། ཆོག་འདི་གསུམ་གྱིས་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་ཐོག་མ་དང་། བར་དང་། ཐ་མའི་དུས་བསྟན་ཏོ། ། འདི་
ལ་བྱིང་བ་དང་། རྟོན་པ་ནི་སེམས་མི་མཉམ་བ་སྟེ། དེ་མེད་པས་ཐོག་མར་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་
དོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མེད་ཅིང་བསྐྱིམ་མི་དགོས་པར་མཉམ་པར་གཞག་པའི་
སེམས་ཅི་རིགས་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་འཇུག་བ་ནི་རྣལ་ཏུ་འདུག་པ་ཉིད་དོ། ། དེའི་དུས་ན་

བསྐྱེམས་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པའི་ཕྱིར་བྱིང་བ་དང་ཚོད་པ་འབྱུང་བར་དོགས་པ་དང་ལྷན་ནོ། །
དེའི་འོག་ཏུ་བསྐྱེམ་བ་བྱུང་ཞུགས་པར་གྱུར་པས་དེའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐག་རིང་དུ་གྱུར་
བའི་ཕྱིར་དགོས་པ་མེད་དེ། ཕྱིང་བ་དང་ཚོད་པ་ནི་གཉིན་པོའི་རྒྱ་ནམས་ལ་ཚོལ་བ་མི་བྱེད་པར་
ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དུས་ན་སེམས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་བ་ཉིད་དེ། འདི་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་
ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱབས་མི་འབྱེད་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། རྣམ་པར་མི་
འཆེ་བ་ནི་རྣམ་པར་འཆེ་བའི་གཉིན་པོ་སྟེ། གསོད་པ་དང་འཆིང་བ་ལ་སོགས་པས་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་རྣམ་པར་ཐོ་མི་འཆམས་བས་མི་འཆེ་བ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྟོང་རྗེ་བ། ། བསོད་
ཉམས་སེལ་བས་སྟོང་རྗེ་བའོ། ། བསོད་ཉམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེ་བ་སྟེ། བདེ་བ་སེལ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཐ་ཆིག་གོ། ། སྟོང་རྗེ་ཅན་ནི་པ་རོལ་སྤྱག་བསྐྱེད་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་
ནི་རྣམ་པར་ཐོ་མི་འཆམས་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། དགེ་བ་བརྒྱ་གཅིག་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ། ། དེའི་
འོག་ཏུ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་བསྟན་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཉོན་མོངས་ནི།
འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་གཏི་སྤྱག་དང་། ། ང་རྒྱལ་ལྟ་བུ་ཐེ་ཆོམ་མོ། ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། ། འདོད་
ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་གཏི་སྤྱག་ནི་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་གཏི་སྤྱག་གོ། ། དེ་ལ་འདོད་ཆགས་
ནི་སྲིད་པ་དང་ལོངས་སྟོད་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པ་དང་སྟོན་པ་སྟེ། དེ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱན་བསྐྱེད་
པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། སྤྱག་བསྐྱེད་ནི་འདིར་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ནི་འདོད་
པ་དང་། གཟུགས་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྲིད་པའི་དབང་གིས་མངོན་པར་འགྱུར་པས་དེའི་
ཕྱིར་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ལས་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱན་སྐྱེད་པར་བཤད་དོ། ། ཁོང་ཁྲོ་བ་ནི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་ཀྱན་ནས་མནར་སེམས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སེམས་རྩུབ་པའོ། ། དེས་ནོན་ན་
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གསོད་པ་དང་འཆིང་བ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་བྱ་བར་སེམས་སོ། ། དེ་ནི་
རེག་པར་མི་གནས་པ་དང་ཉེས་པར་སྟོད་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། རེག་པ་ནི་བདེ་བ་སྟེ།
དེ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་ནི་རེག་པར་གནས་པའོ། ། རེག་པ་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ནི་རེག་པར་
མི་གནས་པ་སྟེ། སྤྱག་བསྐྱེད་ལྷན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཀྱན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་
སེམས་ཡོད་ན་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཀྱན་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སེམས་ལ་གདུང་བར་
འགྱུར་རོ། ། སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྱུར་བས་ལུས་ལ་ཡང་གདུང་བར་ཡང་འགྱུར་བ་ཉིད་དེའི་སྟོང་
ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བཅས་ཤིང་ཐོངས་བ་དང་བཅས་པར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །

ཞེ་འགས་པའི་སེམས་དང་ལྷན་པ་ནི་ཉེས་བར་སྒྲོད་པ་གང་དང་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པས་ཁོང་
ཁྱོད་པའི་རིག་པར་མི་གནས་པ་དང་། ཉེས་པར་སྒྲོད་པའི་ཉེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་དུ་བཤད་དོ། །
གཉི་ལྷག་ནི་ངན་སོང་ནམས་དང་བདེ་འགྲོ་དང་ལྷ་དང་ལས་འདས་པ་དང་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་
རྒྱ་དང་དེ་དག་གི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་པ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ལ་གང་མི་ཤེས་པའོ། ། འདི་ནི་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བའི་ཉེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ་ལས་
དང་། རྒྱུ་བའི་བདག་ཉིད་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ནམ་པ་གསུམ་མོ། ། དེ་འབྱུང་བ་ནི་ཀུན་
ནས་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་རྒྱར་རྒྱར་པ་ལས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་བྱི་མ་བྱི་མའི་བདག་
ཉིད་རྟེན་པའོ། ། འབྱུང་བའི་ཉེན་བྱེད་པ་ནི་མོངས་པར་རྒྱར་ལ་ལོག་པར་ཤེས་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་
དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ལས་ཡང་སྲིད་པའི་ལས་དང་རྒྱུ་བ་ནམས་འབྱུང་
གི་མོངས་པར་མ་རྒྱར་ན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ང་རྒྱལ་ནི་ང་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཇིག་
ཆོགས་ལ་ལྷ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའོ། ། དེ་ནི་སེམས་ཁེངས་པའི་མཆན་ཉིད་དེ། འདི་ལྟར་
བྱུང་པོ་ནམས་ལ་བདག་གམ་བདག་གི་དངོས་པོར་སྒྲོ་བཏགས་ནས། འདི་ནི་བདག་གོ། ། འདི་ནི་
བདག་གི་འོ་ཞེས་དེ་དང་དེའི་བྱུང་པར་གྱིས་བདག་ཁེངས་ཤིང་གཞན་དག་ལས་ལྷག་པར་རྣོ་མ་
སེམས་པའོ། ། དེ་ནི་མི་གྲས་པ་དང་སྤྱག་བསྐྱེལ་འབྱུང་བའི་ཉེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། མི་གྲས་
པ་ནི་སྤྲ་མ་ནམས་དང་། གང་ཟག་ཡོན་ཏན་ཅན་ནམས་ལ་འགྱུང་ཞིང་ལུས་དང་ངག་གི་སྤྱི་ལྷ་
མེད་པའོ། ། སྤྱག་བསྐྱེལ་འབྱུང་བ་ནི་འདིར་ཡང་སྲིད་པ་འབྱུང་བའོ། ། དེ་ནི་སེམས་ངེས་པའི་
རང་གི་ངོ་བོར་བྱེ་བྲག་མེད་ཀྱང་སེམས་ཁེངས་པའི་རྒྱུ་བྱེ་བྲག་གིས་ནམ་པ་བདུན་དུ་ཐ་དད་དེ།
ང་རྒྱལ་དང་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། རིགས་དང་ཤེས་རྒྱ་དང་ནོར་ལ་སོགས་
པས་དམའ་བབས་ཀྱང་རིགས་དང་ཤེས་རྒྱ་དང་ནོར་ནམས་ཀྱིས་བདག་ཆེའོ་སྟུང་དུ་སེམས་
ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པའམ། རིགས་ལ་སོགས་པས་མཚུངས་པ་ཉིད་ལ་བདག་དང་མཚུངས་སོ་
སྟུང་དུ་སེམས་ཁེངས་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ནི་རིགས་དང་ཤེས་རྒྱ་
དང་ནོར་ལ་སོགས་པ་མཚུངས་བ་བས་གཏོང་བ་དང་ཚུལ་བྱིས་དང་ཉམས་ཚུལ་ལ་སོགས་པས་
བདག་ཆེའོ་སྟུང་པའམ། རིགས་དང་ནོར་དང་རིགས་པ་ལ་སོགས་པས་ཆེ་བ་ལ་ཤེས་རྒྱ་དང་ནོར་
ལ་སོགས་པས་བདག་མཚུངས་སོ་སྟུང་པ་སྟེ། འདི་ནི་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། རིགས་དང་ཤེས་རྒྱ་
དང་ནོར་ནམས་ཀྱི་ཆེ་བ་བས་ཀྱང་རིགས་དང་ཤེས་རྒྱ་དང་ནོར་ལ་སོགས་པས་བདག་ཆེའོ་སྟུང་པ་

དུ་སེམས་ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་ལོ། ། ངའོ་སྒྱམ་པའི་ང་རྒྱལ་ནི་
ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་བདག་དང་བདག་གི་མེད་པ་ནམས་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་
མངོན་པར་ཞེན་ནས་སེམས་ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། འདི་ནི་ངའོ་སྒྱམ་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། །
མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ནི་གོང་མའི་བྱད་པར་ཐོབ་པར་བྱ་བར་ཐོབ་པར་བདག་གིས་ཐོབ་པོ་སྒྱམ་དུ་
སེམས་ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། འདི་ནི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། ཅུང་ཟད་སྒྱམ་པའི་ང་རྒྱལ་ནི་
རིགས་དང་རིགས་པ་ལ་སོགས་པས་བྱེད་ཆེ་བར་འཕགས་པ་བས་རིགས་དང་རིགས་པ་ལ་སོགས་
པས་ཅུང་ཟད་ཅིག་གིས་བདག་ཚུང་ངོ་སྒྱམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། འདི་ནི་ཅུང་ཟད་
སྒྱམ་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་ནི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ་དང་ལྷན་ལ་བདག་ཡོན་ཏན་
དང་ལྷན་ནོ་སྒྱམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། འདི་ནི་ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། ཡོན་ཏན་མ་
ཡིན་པ་ནི་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་སུ་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ་
དང་ལྷན་པའོ། ། དེ་བས་ན་བདག་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་ནོ་སྒྱམ་པ་དེས་སྦྱིན་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་
སོགས་པ་མེད་བར་ཡོན་ཏན་དེ་དང་ལྷན་པ་ཉིད་དུ་ཁས་ལྷངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་སྤྱིར་དངོས་པོ་
མེད་བས་ན་ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་ཞེས་བྱའོ། ། ལྷ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱིར་བཤད་དུ་ཟེན་ཀྱང་ཉོན་
མོངས་པར་གཏོགས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་བདག་ཉིད་ལྷ་ཁོ་ན་སྟེ། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྷ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ལྷ་བ་དང་སྦྱར་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཡང་དག་པར་ལྷ་བ་དང་། ཟག་པ་མེད་བའི་ལྷ་བ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་དག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་། རྟོག་པའི་ཚུལ་དུ་བྱེ་བྲག་མེད་ཀྱང་དམིགས་པ་
དང་ནམ་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་པན་ཚུན་ཐ་དད་དོ། ། དེ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྷ་བ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་
པའི་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་ནམས་ལ་གང་བདག་དང་བདག་གིར་ལྷ་བའོ། ། མཐར་འཇིག་པར་ལྷ་བ་ནི་ཉེ་
བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་ལ་བདག་དུ་བཟུང་བ་དེ་དག་ཉིད་ལ་གང་ཆད་པའམ། རྟོག་པར་ལྷ་
བའོ། ། ལོག་པར་ལྷ་བ་ནི་ལྷ་བ་གང་གི་རྒྱུའམ་འབྲས་བྱའམ། བྱེད་པ་ལ་སྦྱར་པ་འདེབས་པའམ།
དངོས་པོ་ཡོད་པ་འཇིག་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འདི་ནི་ལྷ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་སྡིག་པ་ཡིན་པས་
ལོག་པར་ལྷ་བ་ཞེས་བྱའོ། ། ལྷ་བ་མཆོག་དུ་འཇིག་པ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་ནམས་ལ་
མཆོག་དང་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་གཙོ་བོ་དང་དམ་པར་ལྷ་བ་གང་ཡིན་པའོ། ། ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་བརྒྱལ་ཁྲུགས་མཆོག་དུ་འཇིག་པ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་ནམས་ལ་དག་པ་
དང་གྲོལ་བ་དང་ངེས་པར་འབྱེན་པར་ལྷ་བའོ། ། ཐེ་ཚོམ་ནི་ལས་དང་འབྲས་བྱ་དང་། བདེན་པ་

དང་དགོན་མཆོག་རྣམས་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བ་སྟེ། ཡོད་དམ་མེད་སྟུམ་དུ་སློབ་སྦྱོར་ཆོག་པ་བྱེད་པ་ནི་
ཡིད་གཉིས་སོ། ། འདི་ནི་ཤེས་རབ་ལས་རང་བཞིན་གཞན་ཉིད་དོ། ། ཉོན་མོངས་པ་རྒྱག་བཤད་
ཟེན་ཏེ། ། ། ། ལམ་པོ་གཉིས་པ་སྟེ་ཐ་མའོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་བསྟན་པ་ཉི་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་
བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། ། འཆབ་དང་འཆོག་དང་ཕྱག་དོག་དང་། ། སེར་
སྒྲ་དང་ནི་སྒྱུར་བཅས་དང་། ། གཡོ་རྒྱགས་རྣམ་འཛེ་རོ་ཆ་མེད། ། ཁྲིལ་མེད་སྒྱགས་དང་རྟོན་པ་
དང་། ། མ་དད་པ་དང་ལེ་ལོ་དང་། ། བག་མེད་པ་དང་བརྟེན་ངས་དང་། ། རྣམ་གཡེངས་ཤེས་
བཞིན་མ་ཡིན་དང་། ། འཁྱོད་དང་གཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། ། རྟོག་པ་དང་ནི་དབྱེད་པ་དང་། ། ཉི་
བའི་ཉོན་མོངས་གཉིས་རྣམ་གཉིས། ། ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། ། དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་འཕྲུལ་དུ་གཞོད་པ་
བྱེད་པ་གནས་ཏེ། སེམས་ཀྱི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པ་གང་ཡིན་པའོ། ། འདི་ཡང་ཀུན་ནས་
མནར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཁོང་ཁྱོད་ཀྱི་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི་འདི་ནི་ཁོང་ཁྱོད་
བའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་བྱ་ལ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཁོང་ཁྱོད་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པ་སྟེ། འཕྲུལ་དུ་
གཞོད་པར་བྱེད་པ་ལ་གནས་ནས་སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ལ་སེམས་ཀྱི་
ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པ་སྟེ། ཆད་པས་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་གང་
ཡིན་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེས་གདགས་སོ། ། ཁོན་དུ་འཛིན་པ་ནི་མདུད་པར་འཛིན་པ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་འོག་
ཏུ་འདིས་བདག་ལ་གཞོད་པ་འདི་བྱས་སོ་ཞེས་མདུད་པར་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་ཤར་གཉེར་བ་
དེ་མི་གཏོང་བར་རྒྱན་དུ་འབྱུང་བ་ནི་ཁོན་དུ་འཛིན་པའོ། ། འདི་ནི་མི་བཟོད་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་
ལས་ཅན་ནོ། ། མི་བཟོད་པ་ནི་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་མི་སྟུམ་པར་མི་བྱེད་ཀྱི་ལན་དུ་གཞོད་པ་
བྱེད་འདོད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་སྟེ། འདི་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་བཞིན་དུ་ཞེ་སྤང་གི་དུས་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་བྱ་
ལ་གདགས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་བཏགས་པའི་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱའོ། ། འཆབ་པ་ནི་བདག་
གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མཐུད་པ་སྟེ། འདུན་པ་དང་ཞེ་སྤང་དང་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟུལ་ཏེ། དེ་
ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་སྤང་བར་བྱེད་པས་དུས་སྟུང་འདི་ལྟ་བུ་བྱེད་པའོ་ཞེས་བསྟན་ན་གཏི་
སྒྲུག་གི་ཆར་གཏོགས་པས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མཐུད་པ་ནི་འཆབ་པའོ། ། འཆབ་པ་ནི་གཏི་སྒྲུག་གི་
ཆར་གཏོགས་པ་ཉིད་དེ། མཐུད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་འཁྱོད་པ་དང་རིག་པར་
མི་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མཐུད་པ་
ན་འཁྱོད་པར་འགྱུར་རོ། ། འཁྱོད་ན་གཞོན་མི་ཟ་བར་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པར་

འགྱུར་བས་རེག་པར་མི་གནས་སོ། ། འཆིག་པ་ནི་ཆིག་བསྐྱང་པོས་ཞེར་འདེབས་པ་ཉིད་དོ། །
འཆིག་བསྐྱང་པོ་ནི་མཚང་འདྲ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེ་གཙོད་པ་དང་། ཆིག་རྩལ་པའོ། ། ཞེར་
འདེབས་པར་བྱེད་པའི་དང་ཚུལ་ནི་ཞེར་འདེབས་པ་སྟེ། དེའི་དངོས་པོ་ནི་ཞེར་འདེབས་པ་ཉིད་
དོ། ། ཆིག་བསྐྱང་པོས་ཟ་བ་དང་འདྲ་བར་ཞེར་འདེབས་པས་ཆིག་བསྐྱང་པོས་ཞེར་འདེབས་པ་
ཉིད་དོ། ། འདི་ཡང་ཁྲོ་བ་དང་ཁོ་ན་དུ་འཛིན་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་སེམས་ཀྱི་ཀུན་ནས་མནར་
སེམས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཆར་གཏོགས་པ་ཉིད་དོ། ། རྣམ་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། ། འདི་ནི་དག་གི་ཉེས་པར་སྟོན་པ་སྟེད་པའི་ལས་ཅན་དང་། རེག་པར་མི་གནས་པའི་ལས་
ཅན་ཏེ། དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དང་འགྲོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དྲག་དོག་ནི་
གཞན་གྱི་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོགས་བལ་སེམས་ཁོང་ནས་འཁྲུག་པ་སྟེ། འཛོལ་བ་དང་བཀྱར་སྟེ་ལ་ལྟག་
པར་ཆགས་པས་གཞན་གྱི་རྟེན་པ་དང་། བཀྱར་སྟེ་དང་། རེགས་དང་། ཚུལ་བྲིམས་དང་། ཐོས་པ་
ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱད་བར་མཐོང་ནས་ཞེ་སྤང་གི་ཆར་གཏོགས་པ་མི་བཟོད་པར་བྱ་བའི་
སེམས་ཁོང་ནས་འཁྲུག་པ་ནི་དྲག་དོག་གོ། ། རང་གི་གནས་ལ་བྱབ་པར་འཁྲུག་པས་ཁོང་ནས་
འཁྲུག་པ་སྟེ། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། དེ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རེག་པར་
མི་གནས་པ་སྟེ། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་རེག་པར་མི་གནས་པའི་ལས་ཅན་ཞེས་བྱའོ། ། སེར་སྣ་ནི་
སྦྱོན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་སེམས་ཀྱི་ཀུན་དུ་འཛིན་པའོ། ། ཟིན་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་
དང་མཁས་པའི་བདག་ཉིད་རྣམས་གང་གིས་མཚོད་བ་དང་པན་གདགས་པར་འདོད་པས་འདོད་
པའམ། མི་འདོད་པ་ལའང་རུང་སྟེ། སྦྱོན་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་སྦྱོན་པའོ། ། དེ་ཡོད་ན་སྦྱོན་པ་མེད་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དེ་དང་མི་མཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ། ། རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་ལ་ལྟག་པར་ཆགས་
པས་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཀུན་དུ་འཛིན་པ་
དང་ཡོངས་སྤྱོད་མི་གཏོང་བའི། འདོད་པ་ནི་སེར་སྣའོ། ། དེ་ནི་ཡོ་བྱད་མ་བསྐྱུངས་པའི་རྟེན་བྱེད་
པའི་ལས་ཅན་ཏེ། ཡོ་བྱད་མ་བསྐྱུངས་པ་ནི་སེར་སྣས་ཡོ་བྱད་མི་མཁོ་བ་རྣམས་ཀྱང་སྦྱོགས་པར་
རེག་པར་བྱའོ། ། སྦྱོན་གཞན་ལ་བསྐྱུ་བའི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་སྟོན་པ་སྟེ། རྟེན་པ་དང་
བཀྱར་སྟེ་ལ་ལྟག་པར་ཆགས་པས་གཞན་ལ་བསྐྱུ་བའི་བསམ་པས་ཚུལ་བྲིམས་ལ་སོགས་པའི་
དོན་གཞན་དུ་གནས་ལ་གཞན་དུ་སྟོན་པ་སྟེ། འདི་ནི་འདོད་ཆགས་དང་གཏི་མུག་འདུས་པས་
ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པས་ན་དེ་གཉིས་འདུས་པ་ལ་གདགས་ཏེ། ཁྲོ་བ་ལ་

སོགས་པ་བཞིན་དུ་གདགས་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི་རྣམས་སུ་ནི་མེད་དེ། ལོག་པས་འཆོ་བའི་རྟེན་བྱེད་
པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། གཡོ་ནི་རང་གི་ཉེས་པ་བཅས་པའི་ཐབས་བབྱང་བ་སྟེ། སེམས་གུ་གུ་བའོ། །
རང་གི་ཉེས་པ་བཅས་པའི་ཐབས་ནི་གཞན་མགོ་ཚྭ་ངས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གཞན་ནས་
གཞན་དུ་བསྐྱར་བ་དང་། གཏམ་རྒྱུ་ལ་སྐྱར་བ་དང་། གསལ་བར་མི་བྱེད་པའོ། ། དེའི་ཕྱིར་གཡོ་
དང་འཆབ་པ་གཉིས་ཐ་དད་དེ། དེ་ནི་གསལ་པོར་མཐུད་གྱི་བྱར་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་རྟེན་
པ་དང་བཀྱར་སྟེ་ལ་ལྟག་པར་ཆགས་ནས་འདོད་ཆགས་དང་གཉི་ལྷག་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བདག་གི་
ཉེས་པ་བཅས་པའི་ཕྱིར་གཞན་མགོ་ཚྭ་ངས་པར་བྱེད་པས་དེ་གཉིས་འདུས་པ་ལས་དེ་གདགས་
སོ། ། འདི་ནི་ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་རྟེན་པའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། ཡང་དག་
པའི་གདམས་ངག་ནི་གང་རྟེན་ན་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དེའི་བར་ཆད་བྱེད་པའོ། །
རྒྱགས་པ་ནི་བདག་གི་སྤྱན་སྲུང་ཆོགས་པ་ལ་ཆགས་པའི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྟེ། སེམས་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པའོ། ། རིགས་དང་ནད་མེད་པ་དང་ལང་ཆོ་དང་སྟོབས་དང་གཟུགས་དང་། ལྷག་པ་དང་
སྟོ་དང་ཡིད་གཞུངས་པ་ལ་སོགས་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་རང་གི་སྤྱན་སྲུང་ཆོགས་པའོ། ། རབ་ཏུ་
དགའ་བ་ནི་དགའ་བའི་བྱེ་བྲག་སྟེ། དགའ་བའི་བྱེ་བྲག་གང་གིས་སེམས་རང་དབང་མེད་པར་
བྱེད་བ་དེས་དེ་དག་གི་དབང་དུ་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་སེམས་
ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཞེས་བཤད་དོ། ། འདི་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་
གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། རྣམ་པར་འཆོ་བ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་ཐོ་འཆམས་
པ་སྟེ། བསད་པ་དང་བཅིང་བ་དང་བརྟེན་པ་དང་། ལྷིག་པ་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་སེམས་
ཅན་རྣམས་ལ་འཆོ་བ་ནི་རྣམ་པར་འཆོ་བའོ། ། འདིས་བསད་པ་དང་བཅིང་བ་ལ་སོགས་པས་
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་ཐོ་འཆམས་པས་སྤྱག་བསྐྱུལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར་
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་ཐོ་འཆམས་པའོ། ། དེ་ནི་ཁོང་ཁྱོད་བའི་ཆར་གཏོགས་པ་སྟེ། སེམས་
ཅན་རྣམས་ལ་སྟོང་རྗེ་མེད་ཅིང་སེམས་རྒྱབ་པའོ། ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་ཐོ་འཆམས་
པའི་ལས་ཅན་ནི་རྣམ་པར་འཆོ་བ་ཞེས་བྱའོ། ། རོ་ཆ་མེད་པ་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་བདག་ལ་མི་
འཛིན་པའོ། ། ལས་དེ་དག་གི་ཆ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་ཡང་གང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་མི་འཛིན་
པ་དེ་ནི་རོ་ཆ་མེད་པ་སྟེ། རོ་ཆ་ཤེས་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའོ། ། བྲེལ་མེད་པ་ནི་ཁ་
ན་མ་ཐོ་བ་གཞན་ལ་མི་འཛིན་པ་སྟེ། འཛིག་རྟེན་དང་བསྟན་བཅོས་དང་མི་མཐུན་པའི་འདི་

བདག་བྱེད་པར་དེ་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་ཀྱང་གང་སྤྲིག་པ་བྱེད་པ་དེས་མི་འདྲེས་པ་དེ་ནི་ཁྱེད་ལ་ཡོད་
པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་སྟེ་ཁྱེད་ལ་མེད་པའོ། དེ་གཉིས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་
ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་
མུག་གི་ནམ་པ་བྱ་བ་དན་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ལ་ངེ་ལྟར་མཐུན་མཐུན་དུ་གདགས་ཏེ།
འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་ནི་ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་གི་རྒྱུད་ནི་མེད་དོ། ། མུགས་
པ་ནི་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་སྟེ་སྟོང་བ་ཉིད་དོ། ། སྟོང་བའི་དངོས་པོ་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་དེ། དེ་དང་
ལྡན་ན་སེམས་སྤྱན་པར་གྱུར་ནས་སྟོང་བར་གྱུར་ཏེ། དམིགས་པ་རྟོགས་པར་མི་རུས་པའོ། ། འདི་
ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཏེ། གཉི་
མུག་གི་ཆ་ལ་བཏགས་པས་གཉི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི་གྲུང་ན་མེད་དོ། ། རྟོན་པ་
ནི་སེམས་ནམ་པར་མ་ཞི་བའོ། ། རྟོན་པར་ཞི་བ་ནི་ཞི་གནས་ཏེ། དེ་དང་མི་མཐུན་པ་ནི་རྟོན་པར་
མ་ཞི་བའོ། ། དེ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་མཐུན་པ་སྟོན་དགོད་དགོད་པ་དང་དགའ་དགའ་བ་དང་།
ཅེ་ཅེ་བརྗེས་སུ་དྲན་ནས་སེམས་རྟོན་པར་མ་ཞི་བའི་རྒྱ་སྟེ། ཞིག་ནས་ཀྱི་བར་དུ་གཙོད་པའི་
ལས་ཅན་ནོ། ། མ་དད་པ་ནི་ལས་དང་འབྲས་བུ་དང་། བདེན་པ་དང་དགོན་མཆོག་རྣམས་ལ་
མངོན་པར་ཡིད་མ་ཆེས་པ་སྟེ། དད་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། ། དད་པ་ནི་ཡོད་པ་དང་ཡོན་
ཏན་ཅན་དང་རུས་པ་རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། དད་པ་དང་འདོད་པ་སྟེ། གོ་རིམས་
བཞིན་ནོ། ། མ་དད་པ་ནི་དེ་ལས་བསྐྱོག་པ་སྟེ། ཡོད་པ་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་རུས་པ་རྣམས་ལ་
མངོན་པར་ཡིད་མི་ཆེས་པ་དང་མ་དད་པ་དང་མི་འདོད་པ་སྟེ། ལེ་ལོའི་རྟོན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་
ནོ། ། མ་དད་པ་ནི་སྦྱིར་བ་ལ་འདུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལེ་ལོའི་རྟོན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཉིད་དོ། །
ལོ་ལོ་ནི་དགོ་བ་ལ་སེམས་མངོན་པར་མི་སྟོན་བ་སྟེ། བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །
ཉལ་བ་དང་སྦྱེས་[?]པ་དང་འབྲས་པའི་བདེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པས་
ལུས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་དགོ་བ་ལ་སེམས་མངོན་པར་སྟོན་བ་མེད་པ་གང་ཡིན་པའོ། ། འདི་
ནི་དགོ་བའི་ཕྱོགས་ལ་སྦྱར་བའི་བར་དུ་གཙོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། བག་མེད་པ་ནི་ཆགས་པ་དང་
ཞེ་སྤང་དང་གཉི་མུག་དང་ལེ་ལོ་གང་ཡིན་པ་དག་གིས་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་མུག་
ལ་སོགས་པ་ལས་སེམས་མི་སྦྱང་བ་དང་། དེའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དགོ་བ་ལ་མི་སྟོན་པ་སྟེ།
ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་མུག་དང་ལེ་ལོ་དག་ལ་བག་མེད་པ་གདགས་སོ། ། འདི་ནི་མི་

དགེ་བ་འཕེལ་བ་དང་། དགེ་བ་འགྲིལ་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། བརྗེད་ངས་པ་ནི་བླན་
པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་བའོ། ། འདི་ནི་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། རྣམ་པར་གཡེང་བ་
ནི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་ཕྱག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་སེམས་རྣམ་པར་འབྲེ་བའོ། །
འདིས་སེམས་སྤྲོ་ཆོགས་སུ་གཡེང་བར་བྱེད་པས་རྣམ་པར་གཡེང་བའོ། ། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་
སྤང་དང་གཉི་ཕྱག་གང་དག་གིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གཡེང་བར་བྱེད་
པ་དེ་དག་ལ་ངེ་ལྟར་མཐུན་མཐུན་དུ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་གདགས་སོ། ། འདི་ནི་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བའི་བར་དུ་གཙོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། དེས་འགྲོ་བ་དང་ལྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྷུས་དང་ངག་དང་
སེམས་ཀྱི་སྟོད་པ་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་སྟེ། བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་མི་ཤེས་པས་ལྷུང་བའི་
རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། འགྲོད་པ་ནི་ཡིད་ལ་གཅགས་པའོ། ། སྤྲད་པ་བྱས་པས་འགྲོད་དོ། །
དེའི་དངོས་པོ་ནི་འགྲོད་པའོ། ། འདིར་ནི་ངན་པ་བྱས་པའི་ཡུལ་ལ་སེམས་མི་དགའ་བ་སྟེ།
སེམས་ལས་བྱུང་བའི་སྐབས་ཡིན་པས་འགྲོད་པ་ཞེས་བྱའོ། ། འདི་ནི་སེམས་གནས་པའི་བར་དུ་
གཙོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། གཉིད་ནི་འཇུག་པ་རང་དབང་མེད་པར་སེམས་སྤྲད་པའོ། ། འཇུག་པ་
ནི་དམིགས་པ་ལ་འཇུག་པའོ། ། དེ་ཡང་སེམས་ཀྱི་རང་དབང་མེད་པ་གང་ལས་བྱུང་བ་དེ་གཉིད་
དོ། ། ཡང་ན་ལྷུས་འཛིན་མི་རྣམས་པའི་སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་རང་དབང་མེད་པ་དེ་གང་ལས་བྱུང་བ་
དེ་གཉིད་དོ། ། སེམས་སྤྲད་པ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་སྟོན་མི་འཇུག་པའོ། ། དེ་ནི་
གཉི་ཕྱག་གི་ཆ་ལ་གདགས་པས་གཉི་ཕྱག་གི་ཆར་གཏོགས་པ་སྟེ། བྱ་བ་ཤོར་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་
ལས་ཅན་ནོ། ། རྟོག་པ་ནི་ཀུན་དུ་ཆོལ་བའི་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་དང་སེམས་པའི་བྱེ་
བྲག་གོ། ། ཀུན་དུ་ཆོལ་བ་ནི་འདི་ཅི་ཡིན་ཞེས་རྟོག་པའི་རྣམ་པར་ཁྱགས་པའོ། ། ཡིད་ལ་བརྗོད་
པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་སྟེ། བརྗོད་པ་དང་འབྲ་བའོ། ། བརྗོད་པ་ནི་དོན་བརྗོད་པའོ། ། སེམས་པ་
དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སེམས་པ་ནི་གང་སེམས་ཀུན་དུ་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་བདག་
ཉིད་ཡིན་ལ། ཤེས་རབ་ནི་ཡོན་ཏན་དང་ཉེས་པ་འབྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་
སེམས་འཇུག་པས་ནི་བར་འགའ་ནི་སེམས་དང་སེམས་ལ་རྟོག་པ་གདགས་སོ། ། བར་འགའ་ནི་
ཤེས་རབ་དང་སེམས་ལ་གདགས་ཏེ། མངོན་བར་མི་རྟོགས་པ་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དུས་

དང་གོ་རིམས་བཞིན་ནོ། ། ཡང་ན་སེམས་པ་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཁོ་ན་ལ་རྟོགས་པ་གདགས་ཏེ།
དེའི་དབང་གིས་སེམས་དེ་ལྟར་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་སེམས་ཟིང་བའོ། ། ཟིང་བ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཆེ་ལོང་སྟེ། དངོས་པོ་ཙམ་ཀུན་དུ་ཆོལ་བའི་ནམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཚུལ་འདི་ནི་
དཔྱད་པ་ལ་ཡང་བ་ལྟ་བར་བྱའོ། ། དཔྱད་པ་ཡང་སེམས་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་བདག་
ཉིད་དོ། ། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་ཉིད་དེ་སྤར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་འདིའོ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཞི་བ་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་གཉིས་ནི་རིག་པར་གནས་པ་དང་མི་གནས་
པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། ། འདི་གཉིས་ནི་ཟིང་བ་དང་ཞིབ་པར་ནམ་པར་གནས་པས་ཐ་
དད་དུ་དབྱེ་བའོ། ། གཉིས་ནམ་གཉིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་གཉིས་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་དག་ནི་འགྲོད་
པ་དང་གཉིད་གཉིས་དང་། རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པ་གཉིས་སོ། ། ཆོས་དེ་བཞི་ནི་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ།
ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའོ། ། དེ་ལ་མི་དགེ་བ་མ་བྱས་ཏེ་དགེ་བ་བྱས་པས་
སེམས་མི་དགེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འགྲོད་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནོ། ། གང་དགེ་བ་མ་བྱས་ཏེ་མི་
དགེ་བ་བྱས་པས་འགྲོད་པ་དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའོ། ། གཉིད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་
ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་འཕངས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི་
ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནོ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་འཕངས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་
པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའོ། །
འདོད་པ་དང་གཞོད་སེམས་དང་ནམ་པར་འཆོ་བའི་རྟོག་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནོ། ། མངོན་
བར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྟོག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་
གཞོད་པ་བྱ་བའི་ཐབས་དཔྱད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནོ། ། གཞན་ལ་ཕན་གདགས་པའི་ཐབས་
དཔྱད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའོ། ། དེ་ལ་འགྲོད་པ་དང་གཉིད་དང་རྟོག་པ་དང་དཔྱད་
པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དེ་དག་ཉིད་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ། ཅིག་ཤོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ངི་ལྟར་
གཟུགས་དང་སྤྱི་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པ་ནམ་པ་རྒྱག་པོ་དག་ཀུན་དུ་འགྲོ་བ་ནམས་དང་། བྱེ་
བྲག་ཏུ་ངེས་པ་ནམས་དང་། དགེ་བ་ནམས་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ནམས་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་
པ་ནམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཅི་རིགས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་
དེ་བཞིན་དུ། ཆོར་བ་གསུམ་སྟེ། བདེ་བའི་ཆོར་བ་དང་། ལྷག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོར་བ་དང་། ལྷག་
བསྐྱེད་ལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆོར་བ་སྟེ། ཆོར་བ་ནམ་པ་གསུམ་དང་མཚུངས་

པར་ལྟན་ཏེ། ཡིད་བདེ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་བདེ་བ་དང་སྟོམས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་
པ་ལས་དེ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་ཡང་ལྟན་
རོ། ། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཀུན་དུ་འགྲོ་བ་ལྷ་པོ་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་ཏེ། གཞན་
དག་དང་ནི་མ་ཡིན་རོ། ། དེ་ལ་ཆོར་བ་བདེ་བ་སྟོམས་ཉིད་དེ། མ་བསྐྱབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་
པའོ། ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ནི་ཀུན་དུ་འགྲོ་བ་ལྷ་དང་། བདག་ཏུ་ཆོངས་པ་ལ་སོགས་པ་
ཉོན་མོངས་པ་བཞི་དང་རྟག་ཏུ་མཚུངས་པར་ལྟན་རོ། ། དེ་ལ་ཡང་ཆོར་བ་ནི་བདེ་བ་སྟོམས་ཉིད་
དེ། བསྐྱབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའོ། ། དེ་ནི་འདི་བསམ་པར་བྱ་སྟེ་ཅི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ལ་སོགས་པ་ལྷ་པོ་དག་ཅིག་ཅར་དམིགས་པའི་རྒྱན་དང་ཕྱད་ཀྱང་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ལས་གཅིག་འབྱུང་གི། གཉིས་དང་མང་པོ་མི་འབྱུང་སྟེ། ཇི་ལྟར་ཁ་ཅིག་སེམས་པ་ཅིག་ཅར་
གཉིས་དང་མང་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱན་མེད་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་ཁོ་ན་
འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་མང་པོའི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱན་བྱེད་བར་མི་
རུས་སོ་སྟམ་པ་ལྟ་བུའམ། འོན་ཏེ་ངེས་པ་མེད་དེ་གལ་ཏེ་གཅིག་གི་རྒྱན་དང་ཕྱད་ན་གཅིག་
འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་དང་མང་པོའི་རྒྱན་དང་ཕྱད་ན་གཉིས་དང་མང་པོ་
ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར་རམ་སྟམ་པ་ལ། དེའི་ཕྱིར་ལྷ་རྣམས་ཙུ་བའི་རྣམ་ཤེས་ལས། ། ཇི་ལྟའི་རྒྱན་
ལས་བྱུང་བ་ནི། ། རྣམ་ཤེས་ལྟན་ཅིག་གམ་མ་ཡིན། ། རྒྱ་ལས་རྒྱ་བས་རྣམས་ཇི་བཞིན་རོ། ། ཞེས་
བྱ་བ་སྟོས་སོ། ། ལྷ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཏེ། དེའི་རྗེས་
སུ་རྒྱ་བ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སོ། ། ལྷ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་གནས་
ཡིན་པས་དེ་ལས་བྱུང་བ་དང་། འགྲོ་བ་རྣམས་སུ་སྟེ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ནི་ཙུ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། ། ཇི་ལྟའི་རྒྱན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་དང་གང་གི་
རྒྱན་དང་ཕྱད་པ་དེ་དང་དེ་ངེས་པར་འབྱུང་སྟེ། འབྱུང་བ་ནི་བདག་ཐོབ་པའོ། ། ལྟན་ཅིག་གམ་མ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅིག་ཅར་རམ་རིམ་གྱིས་སོ། ། རྒྱ་ལ་རྒྱ་བས་རྣམས་ཇི་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་
གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་འདུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅིག་ཅར་རམ་ཅིག་ཅར་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་བའི་དཔེ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་སྟོ་གྲོས་ཡངས་པ་དཔེར་ན་རྒྱ་བོའི་རྒྱ་རྒྱན་དུ་འབབ་པ་ལ་གལ་ཏེ་
རྒྱ་བས་གཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱན་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ན་རྒྱ་བས་གཅིག་འབྱུང་ངོ། ། གལ་ཏེ་
གཉིས་སམ་གསུམ་མམ། རྒྱ་བས་མང་པོ་འབྱུང་བའི་རྒྱན་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ན་ཡང་རྒྱ་བས་

མང་པོ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱ་བོའི་རྒྱ་རྒྱ་ཡང་ཆད་པར་མི་འགྱུར་ལ། ཡོངས་སུ་ཟད་པར་ཡང་མི་མངོན་
པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒོ་གྲོས་ཡངས་པ་རྒྱ་བོ་དེའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཀུན་དུ་
བརྟེན་ཅིང་རབ་དུ་གནས་ནས་གལ་ཏེ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་གཅིག་ཕུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཉི་
བར་གནས་པར་གྱུར་ན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་ཕུ་འབྱུང་ངོ་། ། གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
གཉིས་སམ་གསུམ་མམ་ལྟ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཉི་བར་གནས་པར་གྱུར་ན་ཡང་གཉིས་སམ་གསུམ་
མམ་ལྟའི་བར་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ། ། འདི་ལ་ཆེགས་སུ་བཅད་པ།
ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་ཤ། ། ས་བོན་ཐམས་ཅད་རྒྱ་བོ་བཞིན་དུ་འབབ། ། བདག་དུ་
རྟོག་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། ། འདི་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ངས་མ་བསྟན། ། ཞེའོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་དམིགས་པའི་རྒྱ་སོ་སོར་ངས་པ་བཞིན་དུ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱ་ནི་མི་འདོད་དེ། རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་དེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱ་དུ་ཁས་ལེན་
པས། དམིགས་པའི་རྒྱ་དང་ཕྱད་ན་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱ་གཅིག་ཕུ་དེ་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
གཉིས་སམ་མང་པོ་འབྱུང་སྟེ། འགལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། གང་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱ་སོ་སོར་ངས་
པ་མེད་པ་ལ་ལྟ་བོ་རྣམས་ཅིག་ཅར་དམིགས་པའི་རྒྱ་དང་ཕྱད་ཀྱང་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འབྱུང་བར་
འགྱུར་གྱི། ལྟ་ཆར་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་གཏན་ཆེགས་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེ་ལྟ་བུ་ན་
དམིགས་པ་ཡོད་ན་ལྟ་ཆར་འབྱུང་བའམ། ཡང་ན་མི་འབྱུང་བར་ཁས་སྐངས་དགོས་སོ། ། ད་ནི་
འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དག་དང་
ལྟན་ཅིག་འབྱུང་ངམ། འོན་ཏེ་དེ་དག་མེད་ཀྱང་འབྱུང་སྟམ་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
འབྱུང་བ་ནི། རྟག་དུའོ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། ། སྟོམས་བར་འཇུག་པ་རྣམ་གཉིས་དང་། །
སེམས་མེད་གཉིད་དང་བརྒྱལ་མ་གཏོགས། ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། ། རྟག་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་
ཐམས་ཅད་དེ། མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་པ་དང་དེ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཆེག་གོ། ། ཕྱིར་བཏང་བ་འདིའི་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་ཚོམ་སྟེ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་།
སྟོམས་པར་འཇུག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། སེམས་མེད་གཉིད་དང་བརྒྱལ་མ་གཏོགས། ། དེ་ལ་
འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྦྱེས་པའི་སེམས་དང་
སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་གང་འགོག་པའོ། ། སྟོམས་པར་འཇུག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི།
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པའོ། ། དེ་ལ་འདུ་

ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ་གོང་
མའི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་འབྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་སྡོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་གང་འགོག་པ་
སྟེ། དེ་ནི་འདིར་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ། ། འདིས་འགོག་པར་འགྱུར་
བས་འགོག་པའོ། ། དེ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་བཅས་པའི་མི་
འབྱུང་བར་འགོག་པ་སྟེ། གནས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གོ། ། སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དེ་ཡང་
སེམས་ཀྱི་འོག་ཏུ་སེམས་གཞན་འབྱུང་བ་དང་། མི་མཐུན་པའི་གནས་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་སྟོམས་
པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ། ། འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞི་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་སྡོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་བ་ཅན་ཀྱི་ཡིད་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་བཅས་པ་གང་
འགོག་པ་སྟེ། འདི་ཡང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་གནས་ཀྱི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་གདགས་སོ། ། སེམས་མེད་པའི་གཉིད་ནི་གནས་པ་ཉིད་སྒྱུག་པོས་ནོན་པའི་
ཕྱིར་དུས་དེ་སྲིད་ཅིག་ཏུ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་འབྱུང་བས་སེམས་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །
སེམས་མེད་པའི་བརྒྱལ་བ་ནི་སྟོ་བྱར་དུ་སྒྲུང་བ་དང་། རྒྱུང་དང་མཁྲིས་པ་དང་བད་ཀན་མ་མཉམ་
པ་སྟེ། གནས་མ་མཉམ་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་དང་མི་མཐུན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
ལ་སེམས་མེད་པའི་བརྒྱལ་བ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་སོ། ། གནས་སྐབས་ལྷ་པོ་དེ་དག་ལས་མ་
གཏོགས་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བར་རིག་པར་
བྱའོ། ། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགགས་ཏེ་མེད་པར་གྱུར་པ་དེ་
ཕྱིས་ཅི་ལས་འབྱུང་ན་གང་གི་ཕྱིར་དེ་དག་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཀུན་
གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ལས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ཅན་
ནོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གྱུར་པ་གང་ལ་བདག་དང་ཆོས་ཉེ་བར་འདོགས་པ་དེ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་
བསྟན་བརྒྱུ་ཆེར་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ། ། ད་ནི་བདག་དང་ཆོས་སུ་ཉེ་བར་འདོགས་
པ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གྱུར་བ་ཉིད་དེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གྱུར་བ་ལས་གུད་
ན་བདག་དང་ཆོས་མེད་དོ་ཞེས་གང་དམ་བཅས་པ་དེ་རབ་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཤེས་པ་
གྱུར་པ་འདི། ། རྣམ་ཏོག་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡིས་གང་། ། རྣམ་པ་རྟགས་དེ་མེད་དེས་ན་འདིས། ། ཐམས་

ཅད་ཅམ་པར་རིག་པ་ཙམ། ། ཞེས་བྱ་བ་སྒྲིམ་སོ། ། ཅམ་པར་ཤེས་པ་ཀྱུར་པ་ཅམ་གསུམ་བཤད་མ་
ཐག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཅམ་པར་རྟོག་པ་ལོ། ། སྒྲོ་བཏགས་པའི་དོན་གྱི་ཅམ་པ་ཁམས་གསུམ་
པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཅམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་ཡང་དག་མ་ཡིན་
ཀྱན་རྟོག་ནི། ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཁམས་གསུམ་པ། ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུལོ། ། ཅམ་པར་
རྟོག་པ་ཅམ་པ་གསུམ་པོ་ཀྱན་གཞི་ཅམ་པར་ཤེས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཙན་གྱི་ཡིད་དང་། འདུག་
པའི་ཅམ་པར་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་བཅས་པ་དེས་གང་ཅམ་པར་
བཏགས་པ་སྟོན་དང་། བདག་དང་། སྤང་པོ་དང་། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་། གཟུགས་དང་སྐྱེ་ལ་
སོགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་དག་མེད་པས། དེའི་ཕྱིར་ཅམ་པར་ཤེས་པ་ཀྱུར་པ་ཅམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་
བྱ་སྟེ། དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་དམིགས་པ་དེ་མེད་པར་ངེ་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། གང་གི་རྒྱ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོགས་པ་དང་འགལ་བ་ཡང་མེད་ན་དེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དུ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། ། ཅམ་པར་ཤེས་པ་ནི་སྒྱུ་མ་དང་དྲི་ཟའི་གྲོང་བྱིར་དང་། མི་ལམ་དང་རབ་རིབ་ལ་སོགས་
པ་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་ཡང་འབྱུང་ངོ་། ། ཅམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་གལ་ཏེ་དམིགས་པའི་ཁར་
ལས་ན་ནི་དེ་ལྟ་ན་གོ་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་དོན་མེད་པས་ཅམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བར་མི་
འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་སྤྲུལ་འགགས་པ་དེ་དང་རིགས་གཅིག་པའི་ཅམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ཅམ་
པར་ཤེས་པ་འབྱུང་སྟེ། དེ་མེད་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དོན་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་
པ་ལས་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ཅམས་པན་ཚུན་མི་མཐུན་པར་ཤེས་པར་མཐོང་སྟེ། གཅིག་ནི་པན་ཚུན་
མི་མཐུན་པ་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་མི་རུང་ངོ་། ། དེ་བས་ན་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཅམ་པར་རྟོག་པའི་དམིགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱལོ། ། འདིས་ནི་རེ་ཞིག་སྒྲོ་བཏགས་པའི་
མཐའ་སྤངས་ནས། སྐྱར་བའི་མཐའ་སྤང་བར་འདོད་པས། དེས་ན་འདི་ཐམས་ཅད་ཅམ་པར་རིག་
པ་ཙམ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲིམ་སོ། ། དེས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བས་ན་ལོ། ། འདི་ལྟར་ཀྱུར་པའི་བདག་ཉིད་
ཅམ་པར་རྟོག་པས་གང་ཅམ་པར་རྟོག་པ་དེ་མེད་དེ། དེ་བས་ན་ཡུལ་མེད་པས་ཐམས་ཅད་ཅམ་
པར་རིག་པ་ཙམ་མོ། ། ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཁམས་གསུམ་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་སོ། ། ཙམ་
གྱི་སྒྲ་ནི་དེ་ལས་ལྷག་པའི་ཡུལ་གཅད་པའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། པ་ནི་རྩ་བ་བསྐྱང་བལོ། ། གལ་ཏེ་ཐམས་
ཅད་ཅམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཁོ་ན་སྟེ། དེ་ལས་གཞན་བྱེད་པ་པོ་དང་། བྱེད་པ་མེད་ན་རྩ་བའི་ཅམ་
པར་ཤེས་པར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ལས་བྱེད་པ་མེད་པར་ཅམ་པར་རྟོག་པ་ཅམས་ངེ་ལྟར་འབྱུང་

སྒྲུབ་པ་ལ། དེའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ། ། སན་ཚུན་དག་གི་དབང་གིས་ནི། ། དེ་ལྟ་
དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་འགྲོ། ། དེས་ན་རྣམ་རྟོག་དེ་དེ་སྒྲེ། ། ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། ། དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྒྲི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པས་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ་མ་ཡིན་པའང་ཡོད་པས་ས་བོན་ཐམས་ཅད་
པ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག་ས་བོན་ཐམས་ཅད་བར་རྟོག་
པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། ། ཡང་ན་ཆོག་གཅིག་ལ་འབྲུལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བྱེ་
བྲག་དང་། བྱེ་བྲག་གི་གཞི་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། སན་ཚུན་དག་གི་དབང་གིས་ན། །
དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་འགྲོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཀུན་གཞི་སྣ་མའི་གནས་སྐབས་ལས་གཞན་དུ་
འགྱུར་བ་ནི་འགྱུར་བའོ། ། དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་དང་དེའི་འོག་མ་སྒྲིད་
རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་འཕྲོ་བ་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། སན་ཚུན་དབང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདི་
ལྟར་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་གི་རྒྱས་པ་ཡོངས་སུ་གསོ་བའི་ཕྱིར་འདུག་པའི་ཆེ་
ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱས་པ་བྱུང་པར་ཅན་འགྱུར་བའི་རྒྱུའོ། ། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
འགྱུར་བ་དེ་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་སན་ཚུན་གྱི་
དབང་གིས་སོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གཉི་ག་འབྱུང་བདེའི་ཕྱིར། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་
བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པ་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་དུ་མ་དང་དེ་སྒྲེའོ། ། འདི་ནི་དེ་ལྟར་གྱི་ཆེ་
ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་འདུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་དེ་བསྟན་ཏོ། །
ད་ནི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅུ་ལ་དེ་ལྟར་གྱི་ཆེ་འགགས་ནས་མ་འོངས་པའི་ཆེ་ཇི་ལྟར་མཆོམས་
སྒྱུར་བ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛིན་གཉིས་ཀྱི། ། བག་ཆགས་བཅས་པ་སྣ་མ་
ཡི། ། རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཟད་ནས་ཀྱང་། ། རྣམ་སྒྲིན་སྒྲིད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། །
བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་དང་། མི་གཡོ་བའི་སེམས་པ་ནི་ལས་ཏེ། ལས་དེས་མ་
འོངས་པའི་ལུས་མངོན་བར་འབྱུང་བར་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རྒྱས་པ་སྒྲིད་པའི་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་སོ། ། འཛིན་པ་གཉིས་ནི་གཟུང་བར་འཛིན་པ་དང་། འཛིན་
པར་འཛིན་པའོ། ། དེ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གྲུད་ན་རང་ཡོད་པས་གནས་པའི་གཟུང་བ་ཡོད་
པར་ལྷག་པར་ཆགས་པ་ནི་གཟུང་བའི་འཛིན་པའོ། ། དེ་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པས་རྟོགས་ཤིང་རྣམ་
པར་ཤེས་ཏེ། འཛིན་པར་ངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་འཛིན་པའི་འཛིན་པའོ། ། རྩོན་བྱུང་བའི་འཛིན་

པ་དང་། གཞུང་བའི་འདྲིན་པས་བརྟགས་པའི་མ་འོངས་པའི་དེའི་རིགས་ཀྱི་གཞུང་བ་དང་།
འདྲིན་པའི་འདྲིན་པ་འབྱུང་བའི་ས་བོན་ནི་འདྲིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་སོ། ། དེ་ལ་ལས་ཀྱི་
བག་ཆགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་འགོ་བ་ཐ་དད་པས་ལུས་མི་འདྲ་བར་གྱུར་པ་ནི་ས་བོན་ཐ་དད་པ་ལྟ་
གུ་ཐ་དད་པ་བཞིན་ནོ། ། འདྲིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་ནི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་དེ་
ལྟར་རང་གིས་འཕངས་པ་ལུས་སྦྱེད་པ་ལ་ཁྱེད་པས་རྟམས་ཀྱི་ལྷག་ཅིག་བྱེད་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ཏེ།
དཔེར་ན་ས་བོན་གྱིས་ལྷ་གྱ་སྦྱེ་བ་ན་ཚུ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་
འབའ་ཞིག་མ་ཡིན་ཀྱི། འདྲིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཟེན་པས་རྟམ་པར་སྦྱིན་པ་སྦྱེད་དོ་
ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་འདྲིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པས་ཞེས་བྱ་
བ་སྟོས་སོ། ། སྤྲ་མའི། རྟམ་པར་སྦྱིན་པ་ཟད་ནས་གཞན། ། རྟམ་སྦྱིན་སྦྱེད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཆེ་སྤྲ་མ་ལ་བསགས་པའི་ལས་ཀྱིས་འདྲིན་རྟམ་པར་སྦྱིན་པ་མངོན་པར་བསྐྱབས་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ཟད་ཅིས་བྱ་བ་འཕངས་པའི་དུས་ཀྱི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ལ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་
སྟོབས་དེ་ལྟར་བ་བཞིན་ཏུ་དེ་འདྲིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པས་རྟམ་པར་སྦྱིན་པ་
སྦྱེད་ཟེན་པ་ལས་རྟམ་པར་སྦྱིན་པ་གཞན་གྱུན་གཞི་རྟམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་སྦྱེད་དེ། གྱུན་གཞི་
རྟམ་པར་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པར་རྟམ་པར་སྦྱིན་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤྲ་མའི་རྟམ་པར་
སྦྱིན་པ་ཟད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་རྟག་པའི་མཐའ་སྟོང་རོ། ། རྟམ་པར་སྦྱིན་པ་གཞན་སྦྱེད་དོ་
ཞེས་བྱ་བས་ནི་ཆད་པའི་མཐའ་སྟོང་རོ། ། མིག་ལ་སོགས་པའི་རྟམ་པར་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པར་
གྱུན་གཞི་རྟམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ་སྟེ། མིག་ལ་སོགས་པའི་རྟམ་
པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དེ་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། ལུང་དང་རིགས་པས་ཡོད་པར་མངོན་ཏེ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་མངོན་པ་ལས། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་དབྱིངས། ། ཆོས་རྟམས་
གྱུན་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། ། དེ་ཡོད་པས་ན་འགོ་གྱུན་དང་། ། ལྷ་དན་འདས་པའང་ཐོབ་པར་
འགྱུར། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། གྱུན་གཞི་རྟམ་པར་ཤེས་པ་མེད་ན་འཁོར་བར་འཇུག་པ་དང་། ལྷོག་
པ་ཡང་མི་རུང་རོ། ། དེ་ལ་འཁོར་བར་འཇུག་པ་ནི་རིས་མཐུན་པ་གཞན་དག་ཏུ་ཉིང་མཆོམས་
སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། ། ལྷོག་པ་ནི་སྤང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་། སྤང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་ལྷ་
དན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སོ། ། དེ་ལ་གྱུན་གཞི་རྟམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གཞན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱུན་གྱིས་རྟམ་པར་ཤེས་པར་མི་རུང་སྟེ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་རྟམ་པར་ཤེས་པ་མེད་ན་འཇུག་

པའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁས་མི་ལེན་ན་ཉིད་མཆམས་སྒྱུར་བའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པའམ། འདུ་བྱེད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་དྲུག་པོ་དེ་
དག་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བར་བརྟག་ཀྱང་ན། དེ་ལ་འདུ་བྱེད་གང་ཡིན་པ་དག་ནི་ཉིད་
མཆམས་སྒྱུར་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་དུ་མི་འདོད་དེ། དེ་དག་ནི་འགགས་ནས་རིང་དུ་ལོན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། འགགས་པ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མེད་པ་ནི་རྒྱུ་དུ་མི་རུང་བས་འདུ་བྱེད་ནི་
ཉིད་མཆམས་སྒྱུར་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་དུ་མི་རུང་ངོ་། ། ཉིད་མཆམས་སྒྱུར་བའི་ཆེན་
མིང་དང་གཟུགས་ཀྱང་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབའ་ཞིག་ནི་མ་ཡིན་ན་དེ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཉིད་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱིས་འབྱུང་གི། མིང་དང་གཟུགས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་རིགས་
པ་ཅི་ཡོད། དེ་ལྟ་བུས་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱིས་མིང་དང་གཟུགས་ཡིན་གྱི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་མིང་དང་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་
གང་ཡིན། གལ་ཏེ་དུས་ཕྱི་མ་པ་གང་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་མཆམས་སྒྱུར་བའི་མིང་
དང་གཟུགས་ལས་རང་བཞིན་བྱེ་བྲག་དུ་འགྱུར་བ་ཅི་ཡོད་ན། འདི་ལྟར་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ་སྒྲ་མ་ནི་མ་ཡིན། སྒྲ་མ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ་
ཕྱི་མ་ནི་མ་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱིས་མིང་དང་གཟུགས་ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི། ཉིད་
མཆམས་སྒྱུར་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡན་ལག་གཞན་ཀུན་དུ་བརྟགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། དེ་ལྟ་བུས་
ན་ཉིད་མཆམས་སྒྱུར་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱིས་འབྱུང་བར་མི་རུང་ངོ་། །
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་དྲུག་པོ་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོས་པ་དག་ཀྱང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་
ཀྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པར་མི་རུང་ངོ་། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པའི་
བག་ཆགས་དང་། རྒྱ་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་བདག་ལ་སྐྱེ་མི་རུས་ཏེ། བདག་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་
འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མཐུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་བ་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་དེ་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། ། མ་བྱུང་བ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱུང་བ་ན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དེའི་ཆེ་སྒར་འགགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་མེད་པའི་འགོག་པའི་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པའི་དུས་ན་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་
ཡོངས་སུ་བསྐྱོས་པའི་སེམས་འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་མིང་དང་
གཟུགས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་མེད་པ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ཆ་ཤིའི་བར་དུ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འཁོར་བར་འཇུག་པ་མེད་

པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟ་བུས་ན་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་འདྲ་བྱེད་རྣམས་སོ། ། དེས་བསྐྱོས་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། ། དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ཉིང་མཆམས་སྒྱུར་བའི་ཆེ་མིང་དང་གཟུགས་དེ་ཚུལ་འདི་ལ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དོ། ། འཁོར་པ་ལྡོག་པ་ཡང་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་ན་མི་རུང་སྟེ། འཁོར་བའི་རྒྱ་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སོ། ། དེ་གཉིས་ལས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་ནི་གཙོ་བོ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ན་ལས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་པ་འཕེན་ཅུས་པར་འགྱུར་གྱི་གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་འཕངས་པའི་སྲིད་པ་ཡང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་ཉིད་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་ཆ་བ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་སྤངས་ནས་འཁོར་བ་ཡང་ལྡོག་པར་འགྱུར་གྱི་གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པར་དེ་དག་སྤང་དུ་མི་རུང་ངོ་། ། ཇི་ལྟར་མི་རུང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའམ། ས་བོན་གྱི་ཆེ་སྤྱང་གང་ན། དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་སྤྱང་པོ་ཞེ་ན་ནི་འདི་ནི་མི་འདོད་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་སྤྱང་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་ས་བོན་གྱི་ཆེ་སྤྱང་དུ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། གང་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་གནས་པ་དེ་དག་གཉེན་པོས་སྤྱང་ན་དེའི་ཆེ་ན་ནི་གཉེན་པོ་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་རུང་བ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཇི་སྟེ་གཉེན་པོའི་སེམས་ཉིད་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་དང་ལྡན་པར་འདོད་ན་ནི་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་པས་དེའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་མ་སྤངས་པ་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་བ་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་དོ། ། དེ་ལྟ་བུས་ན་གདོན་མི་ཟ་བར་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ས་བོན་གསོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བག་ཆགས་བསྐྱོ་བར་ཁས་སྤང་པོ། ། བག་ཆགས་རྣམས་སྟོབས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་རྟེན་ན་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བྱེ་བྲག་ཐོབ་པའི་སེམས་ཉིད་ལས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་གང་དག་འབྱུང་བ་དེ་དག་གི་ས་བོན་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་གནས་པ་ནི་དེ་དང་ལྡན་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་ལམ་གྱིས་སེལ་རྟོ། ། དེ་བས་ན་གནས་དེ་ལ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་མི་འབྱུང་བས་སྤང་བའི་ལྟག་མ་དང་བཅས་པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་འཕྲོག་པོ། ། སྟོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཆེ་ནི་འགགས་ལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆེ་དང་ནི་ཉིང་མཆམས་མི་སྒྱུར་བས་སྤང་བོ་ལྟག་མ་

མེད་པའི་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་འཐོབ་སྟེ། ལས་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་
ནམས་སྤངས་ནས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡང་སྲིད་པ་མངོན་པར་འགྱུར་པར་བྱེད་
མི་རུས་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་གཞི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་ན་འཁོར་བར་འཇུག་པ་དང་སྟོག་པར་
འགྱུར་གྱི། གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མིག་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གུད་ན་ཀུན་གཞི་
ནམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་ལ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་དང་ལྷན་པ་སྟེ། མིག་ལ་སོགས་པའི་
ནམ་པར་ཤེས་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་གདོན་མི་བར་ཁས་སྲུང་པར་བྱའོ། ། རྒྱ་ཆེར་དབྱེད་པ་ནི་སྤང་
པོ་ལྷ་པོའི་བཤད་སྒྱུར་ལས་རིག་པར་བྱའོ། ། གལ་ཏེ་འདི་དག་ནམ་པར་རིག་པ་ཅམ་ཡིན་ན་ངེ་
ལྟར་མདོ་དང་མི་འགལ་ཏེ། མདོ་སྟེ་དག་ལས་ནི་ཀུན་བརྟགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དབང་དང་།
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གསུངས་སོ་ཞེ་ན། རྒྱ་པར་རིག་པ་ཅམ་ཉིད་ལ་ངོ་བོ་
ཉིད་གསུམ་ནམ་པར་གཞག་པར་འགལ་བ་མེད་དོ། ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན་དེའི་ཕྱིར། རྒྱ་པར་རྟོག་པ་
གང་གང་གིས། དངོས་པོ་གང་གང་ནམ་བརྟགས་པ། དེ་ཉིད་ཀུན་དུ་བརྟགས་པ་ཡི། ངོ་བོ་
ཉིད་དེ་དེ་མེད་དེ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། ། རང་དང་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ནམ་པར་བརྟགས་པའི་བྱེ་བྲག་
གི་ནམ་པར་རྟོག་པ་མཐའ་ཡས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་པར་རྟོག་པ་གང་གང་གིས། ཞེས་བྱ་བ་
སྟོས་སོ། ། དངོས་པོ་གང་གང་ནམ་བརྟགས་པ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་དང་ཕྱིའི་དངོས་པོ་སྟེ། ཐ་ན་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་དེ་ཉིད་ཀུན་དུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་འདིར་གཏན་
ཆིགས་སྟོས་པ་ནི། དེ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྒྱ་པར་བརྟགས་པའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་
པ་དེ་འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པས་མེད་པའོ། ། དེ་ལྟ་བུས་ན་དངོས་པོ་དེ་ནི་ཀུན་བརྟགས་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་སྟེ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་དངོས་པོ་
གཅིག་དང་དེ་མེད་པ་ལ་པན་ཚུན་མི་མཐུན་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་དུ་མ་འཇུག་པ་མ་མཐོང་སྟེ།
དངོས་པོ་གཅིག་པའམ། དེ་མེད་པ་ལ་པན་ཚུན་མི་མཐུན་པ་དུ་མའི་རང་བཞིན་མི་རུང་ངོ་། ། དེ་
བས་ན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནམ་པར་རྟོག་པ་ཅམ་ཉིད་དེ། དོན་དེ་ཀུན་དུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མདོ་སྟེ་ལས་ཀྱང་རབ་འབྱོར་ངེ་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྟེ་བོ་ནམས་མངོན་
པར་ཞེན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ནམས་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། ཀུན་བརྟགས་པའི་འོག་དུ་
གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད། རྒྱ་
རྟོག་ཡིན་ཏེ་རྒྱུན་ལས་བྱུང་། ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། ། རྒྱ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་གཞན་

གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་བསྟན་ཏོ། ། རྒྱུན་ལས་བྱུང་ཞེས་བྱ་བ་དེས་ནི་གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་བརྗོད་པའི་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་བསྟན་ཏོ། ། དེ་ལ་ཀུན་དུ་རྟོགས་པ་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་
བསྟན་པའི་བྱེ་བྲག་ཐ་དད་པ་ཁམས་གསུམ་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ནམས་ཏེ། རི་
རྒྱུད་དུ། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ནི། ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཁམས་གསུམ་པ། ། ཞེས་བཤད་
པ་ལྟ་བུའོ། ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་གཞན་གྱི་དབང་བྱ་བས་གཞན་གྱི་དབང་སྟེ། རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་
སྟེ། བདག་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ནམས་ལ་རག་ལས་ཤིང་སྟེ། བ་བྱ་བར་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །
གཞན་གྱི་དང་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར། གྲུབ་ནི་དེ་ལ་སྡུ་མ་
པོ། ། རྟག་ཏུ་མེད་པར་གྱུར་པ་གང་། ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། ། མི་འགྱུར་བས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའོ། །
དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་ངོ་། ། སྡུ་མ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་པ་ཉིད་དོ། ། རྣམ་
པར་རྟོག་པ་དེ་ལ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དངོས་པོར་ཀུན་བརྟགས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་དེ་ལ་
གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་བརྟགས་པ་ཀུན་བརྟགས་ཞེས་བྱའོ། ། གཟུང་བ་
དང་འཛིན་པ་དེ་དང་གཞན་གྱི་དབང་དེ་རྟག་ཏུ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གཏན་དུ་བྲལ་བ་དེ་ནི་
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་ལས། ། གཞན་མིན་གཞན་པ་
མིན་པ་མིན། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ལྟར་ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གྱི་
དབང་དང་རྟག་ཏུ་བྲལ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་སྟེ། བྲལ་བ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཉིད་དོ། ། ཆོས་ཉིད་ཆོས་
ལས་གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན་པར་མི་རུང་ངོ་། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་ཆོས་
ཉིད་དེ་དེའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་དབང་ལས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གཞན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་གཞན་མ་ཡིན་
པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། ། གལ་ཏེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གཞན་གྱི་དབང་ལས་
གཞན་ཡིན་ན་ནི་དེ་ལྟ་ན་གོ་ཀུན་བརྟགས་པས་གཞན་གྱི་དབང་སྟོང་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། རི་ལྟ་
གཞན་མ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནམས་པར་དག་པའི་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།
གཞན་གྱི་དབང་བཞིན་དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུག་
ཞན་གྱི་དབང་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལས་
གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དང་འབྲའོ། ། མི་རྟག་ལ་སོགས་བཞིན་དུ་བརྗོད། །
གཞན་དང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆིག་གི་ལྟག་མའོ། ། དཔེར་ན་མི་རྟག་པ་ཉིད་སྟུག་བསྐལ་བ་
ཉིད་དང་། བདག་མེད་པ་ཉིད་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་གཞན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་གཞན་མ་

ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་འདྲ་བྱེད་ནམས་ལས་མི་རྟག་པ་ཉིད་གཞན་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་
གོ་འདྲ་བྱེད་ནམས་མི་རྟག་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། ཇི་སྟེ་གཞན་མ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་ཡང་འདྲ་བྱེད་
ནམས་ཞིག་ནས་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ་མི་རྟག་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱག་བསྐྱེལ་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལའང་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་དབང་ལ་གཞུང་བ་དང་འཇིན་པ་
མེད་ན་དེ་ཇི་ལྟར་འཇིན་མི་འཇིན་ན་ནི་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན་དེའི་ཕྱིར་དེ་མ་མཐོང་བར་
དེ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲིམ་སོ། ། དེ་མ་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །
དེ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ནམ་པར་མི་རྟག་པས་མཐོང་བར་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཐོང་བ་ནི་མ་རྟགས་པ་
དང་། མཛོན་སུམ་དུ་མ་བྱས་པའོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་དག་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་གཞན་གྱི་དང་མི་འཇིན་ཏོ། །
དེའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མ་མཐོང་བར་གཞན་གྱི་དབང་མི་མཐོང་སྟེ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་མི་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་མི་རྟག་པར་
འཇུག་པའི་གཞུངས་ལས་ཇི་སྐད་དུ། དེའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་
མ་དང་སྤྱི་ག་རྒྱ་དང་མི་ལམ་དང་མིག་ཡོར་དང་བྲག་ཅ་དང་། རྩ་ལྷ་དང་སྤྱལ་པ་དང་མཚུངས་
པར་མཐོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། ། ཆོས་ནི་འདིར་གཞན་གྱི་དབང་དུ་བསྐྱེས་པ་ནམས་སུ་
བཞེད་དོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་རོ་གཅིག་པའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་རྣམ་
པར་མི་རྟག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་དང་མཚུངས་པར་མཐོང་ངོ་
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་གཞན་གྱི་དབང་གིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་དབང་རྗེས་ཉིད་ནི་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་མདོ་སྟེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་མ་འགགས་པ་ཞེས་བསྟན་ཞེ་ན་འགལ་བ་མེད་དེ་འདི་ལྟར། ངོ་བོ་ཉིད་
ནི་རྣམ་གསུམ་གྱི། ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། ། དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི། །
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན། ། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ཁོ་ན་སྟེ། ། བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
གངས་བསྟན་ཏོ། ། རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར་འགྱུར་བས་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། གོན་
དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་བྲགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དབང་དང་།

ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་བདག་ཉིད་དོ། ། དེ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་གང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས། ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་གཞན་པ་ཡང་། ། དེ་ནི་
རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བས། ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་གཞན་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཀྱི་དོན་གྱི་དམ་པའང་དེ། ། འདི་
ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་དེ། ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། ། དང་པོ་པ་ནི་ཀུན་དུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
དེ། དེ་ནི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། དེའི་མཆན་ཉིད་ནི་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཟུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའོ། ། ཆོར་བའི་མཆན་ཉིད་ནི་ཚྱོད་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པས་ན་མ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་
པའོ། ། གཞན་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། དེ་ནི་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་རྒྱན་
གཞན་གྱིས་སྒྱུས་པའི་ཕྱིར་རང་གི་དངོས་པོ་མེད་དོ། ། འདི་ལྟར་ཡང་ངི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ་
དེ་ལ་སྒྱུ་བ་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་སྒྱུ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། ། ཆོས་ཀྱི་དོན་གྱི་དམ་པའང་
དེ། ། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་དེ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ། དམ་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཏེ། སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་དོན་ནི་དམ་པའོ། ། ཡང་ན་ན་མ་མཁའ་ལྟར་ཐམས་ཅད་
དུ་རོ་གཅིག་པ་དང་། ཇི་མ་མེད་པ་དང་མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་སྟེ། དོན་དམ་པ་
ཞེས་བྱའོ། ། འདི་ལྟར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་བདག་ཉིད་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་སྟེ། དེའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ནི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
རོ། ། ཅི་དོན་དམ་པ་འབའ་ཞིག་གིས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་བརྗོད་དམ། སྒྲས་པ། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་
ཉིད་ཀྱང་དེའོ། ། ཀྱང་གི་སྒྲ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲར་བརྗོད་པ་འབའ་ཞིག་མ་ཡིན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སུ་གཏོགས་པ་ཇི་སྟེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བའོ། ། དུས་
རྣམས་ཀུན་ན་དེ་བཞིན་ཡོད་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་འདི་ལྟར་སོ་སོའི་སྒྱུ་བོ་དང་། སྟོབ་པ་དང་།
མི་སྟོབ་པའི་དུས་དག་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་ཏེ། གཞན་དུ་མ་ཡིན་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་
ཅས་བྱའོ། ། ཅི་དེ་བཞིན་ཉིད་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཡང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཉིད་དམ།
འོན་ཏེ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གཞན་ཞིག་སྟམ་པ་ལ། དེའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ། །
ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་མཆན་ཉིད་ཁོང་དུ་ཚུད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཇི་སྐད་དུ།
དེ་ཆེ་དེ་ཙམ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ། མིང་ལ་སེམས་དེ་གནས་པ་ཡིན། ། མིང་ལ་གནས་པས་རྣམ་

རིག་ལ། ། དམིགས་པ་རབ་དུ་སྒྲོང་བར་འགྱུར། ། བསྐྱོམ་པའི་རྒྱ་ཡིས་དེ་ཡི་ཆོ། ། དམིགས་པ་མེད་
པའི་དབྱིངས་ལ་རེག སྒྲིབ་པ་ཀུན་ལས་རྣམ་གྲོལ་ཞིང་། ། དེ་ཆོ་དབང་འབྱོར་ཐོབ་པར་འགྱུར། །
ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་འདིས་ནི་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་བསྟན་ཏོ། ། གལ་ཏེ་འདི་དག་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཡང་ཡིན་ན། མིག་དང་། རྩ་བ་
དང་། ལྗང་དང་། ལྟེ་དང་། ལུས་ཀྱིས་གཟུགས་དང་། སྒྲ་དང་། ཇི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་ལ་གཟུང་
ངོ་སྟུང་དུ་དེའི་སེམས་པ་ཅི་ལས་བྱུང་སྟུང་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར། ཇི་སྟེང་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་ལ། ། རྣམ་
པར་ཤེས་པ་མི་གནས་པ། ། དེ་སྟེང་འཛིན་པ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི། ། བག་ལ་ཉལ་བ་མི་ལྟོག་གོ། ། ཞེས་
བྱ་བ་སྟོས་སོ། ། ཡང་ན་གང་། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛིན་གཉིས་ཀྱི། ། བག་ཆགས་བཅས་པས་སྒྲ་
མ་ཡིན། ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཟད་ནས་གཞན། ། རྣམ་སྟོན་སྟེང་པ་དེ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་སྟོས་པ་དེ་
སྟོང་པ་དང་། མི་སྟོང་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར། ཇི་སྟེང་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་ལ། ། རྣམ་
པར་ཤེས་པ་མི་གནས་པ། ། ཞེས་རྒྱ་ཆེར་སྟོས་དུ་འོ། ། འཛིན་པ་གཉིས་ནི་གཟུང་བའི་འཛིན་པ་
དང་། འཛིན་པའི་ཅེས་བྱ་བ་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་གནས་པ། ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་
དམིགས་པ་ལ་དཔྱུད་པའི་བར་དུ་འོ། ། འཛིན་པ་གཉིས་ནི་གཟུང་བའི་འཛིན་པ་དང་། འཛིན་
པའི་འཛིན་པ་སྟེ། དེའི་བག་ལ་ཉལ་ནི་མ་འོངས་པའི་འཛིན་པ་གཉིས་སྟེ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་
དག་གི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ས་བོན་བཏབ་པའོ། ། ཇི་སྟེང་དུ་གཉིས་མེད་པའི་མཆན་
ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་ལ་རྣལ་འབྱོར་བའི་སེམས་གནས་པར་མ་གྱུར་པ་དེ་སྟེང་དུ་
འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་མི་ལྟོག་སྟེ། མི་སྟོང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདིར་ནི་ཕྱི་རོལ་
ཀྱི་དམིགས་པ་མ་སྤངས་ན་ནང་གི་དམིགས་པ་འང་མ་སྤངས་པར་བསྟན་པ། དེའི་ཕྱིར་དེ་འདི་
སྟུང་དུ་བདག་ནི་མིག་ལ་སོགས་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འཛིན་ཏོ་སྟུང་དུ་སེམས་སོ། ། ད་ནི་
འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རོན་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཙམ་དམིགས་པས། ཅི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་
གནས་པ་ཡིན་ནམ་སྟེས་པ། མ་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་ཅེས། ། དེ་འདི་སྟུང་དུ་
དམིགས་ནས་སྟ། ། ཅི་ཡང་བྱུང་སྟེ་མདུན་འཛོག་ན། ། དེ་ནི་ཙམ་ལ་མི་གནས་སོ། ། ཡང་ན་
མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་གང་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་བདག་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་
གནས་སོ་སྟུང་དུ་སེམས་པའི་འཛིན་པ་དེས་བསལ་བའི་ཕྱིར། འདི་དག་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་
ཅེས། ། དེ་སྟུང་དུ་ནི་དམིགས་ནས་སྟ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་སོ། ། འདི་དག་རྣམ་པར་

རིག་པ་ཙམ་ཉིད། ། ཅེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དང་བྲལ་བ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་དོ་ཞེས་དེ་ལྟར་
དམིགས་པ་ནི་འདྲིན་པ་དང་མཚན་མར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། མདུན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
མངོན་སུམ་དུ་འོ། ། འདྲིན་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་ཐོབ་པ་བཞིན་དུ་ཡིད་གྱིས་འདྲིན་པ་འོ། ། རྣལ་
འབྱོར་སྦྱོང་པའི་དམིགས་པ་རྣམ་པ་མང་བས་ཅི་ཡང་རུང་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། ཀེང་རུས་སམ་རྣམ་
པར་བསྟོས་པའམ་རྣམ་པར་རུལ་བའམ། རྣམ་པར་འབྱུ་ཞུགས་པའམ། རྣམ་པར་བམ་པ་ལ་
སོགས་པ་འོ། ། དེ་ནི་ཙམ་ལ་མི་གནས་པ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། རྣམ་ཞིག་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འདྲིན་པ་སྤངས་ཤིང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རབ་དུ་གནས་
པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར། རྣམ་ཞིག་ཤེས་པས་དམིགས་པ་རྣམས། ། མི་དམིགས་དེ་ཡི་ཆོ་ན་
ནི། ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་གནས། ། གཟུང་བ་མེད་པས་དེ་འདྲིན་མེད། ། ཅེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། །
གང་གི་ཆོ་བསྟན་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། གདམས་ངག་ལ་དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་
སོགས་པ་ཐ་མལ་དམིགས་པ་ཡང་རུང་སྟེ། ཤེས་པས་སེམས་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་མི་དམིགས་ཏེ། མི་
མཐོང་མི་འདྲིན་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་ཅིང་དོན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ་མཐོང་ལ།
དཔུས་ལོང་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འདྲིན་པ་ཡང་སྤངས་ཤིང་རང་གི་
སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་དུ་གཏན་ཆོགས་སྟོས་པ་གཟུང་བ་མེད་
པས་དེ་འདྲིན་མེད། ། ཅེས་བྱ་འོ། ། གཟུང་བ་ཡོད་ན་འདྲིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུང་བ་མེད་ན་མ་
ཡིན་ནོ། ། གཟུང་བ་མེད་ན་འདྲིན་པ་མེད་པར་ཡང་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི། གཟུང་བ་མེད་པ་
འབའ་ཞིག་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་། དམིགས་པར་བྱེད་པ་ལ་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པས་མཉམ་པ་འདྲིན་ཉེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་སྟེ། གཟུང་བ་དང་འདྲིན་
པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བག་ལ་ཉལ་སྟོང་ཞིང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་སེམས་
གནས་པར་འགྱུར་རོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་ལ་སེམས་གནས་པར་གྱུར་པ་
དེའི་ཆོ། ཇི་སྐད་བྱ་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར། དེ་ནི་སེམས་མེད་མི་དམིགས་པ། ། འདྲིན་ཉེན་འདས་པའི་
ཡེ་ཤེས་དེ། ། གནས་ཀྱང་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། ། གནས་ངན་ལེན་གཉིས་སྤངས་པས་སོ། ། དེ་ཉིད་
ཟག་པ་མེད་དང་དབྱིངས། ། བསམ་མི་བྱུང་དང་དགེ་དང་བསྟན། ། དེ་ནི་བདེ་བ་རྣམ་གྲོལ་སྟོ། །
ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཞེས་བྱ། ། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་
ལ་ཞུགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ཏེ། བོང་ནས་བོང་དུ་བྱེ་བྲག་དུ་འགོ་

བས་འབྲས་བྱ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་ཏོ། ། དེ་ལ་འདྲིན་པའི་སེམས་མེད་པ་དང་། གཟུང་
བའི་དོན་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་སེམས་མེད་མི་དམིགས་པ། ། ཞེས་བྱའོ། ། འདིག་ཉེན་ན་
འདྲིས་པར་མ་བྱས་པ་དང་ཀུན་དུ་འབྱུང་བ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། འདིག་ཉེན་
ལས་ཀླལ་བའི་ཕྱིར། འདིག་ཉེན་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ། ཞེས་བྱའོ། ། ཡེ་ཤེས་དེའི་འོག་དུ་
གནས་གྱུར་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གནས་ཀྱང་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། ། གནས་
ནི་འདྲིར་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའོ། ། དེ་གྱུར་པ་ནི་གང་གནས་ངན་
ལེན་དང་། རྣམ་པར་སྦྱིན་པ་དང་། གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལོག་ན་ལས་སུ་བྱུང་བ་
དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། མི་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པའོ། ། གནས་གྱུར་པ་དེ་ཡང་
གང་སྤངས་པས་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར། གནས་ངན་ལེན་གཉིས་སྤངས་པས་སོ། ། ཞེས་
བྱ་བ་སྟོས་སོ། གཉིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྦྱིབ་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ཤེས་བྱའི་
སྦྱིབ་པའི་གནས་ངན་ལེན་ནོ། ། གནས་ངན་ལེན་ནི་གནས་ལས་སུ་མི་བྱུང་བ་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་
ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པའི་ས་བོན་ནོ། ། གནས་གྱུར་པ་དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
པ་ལ་ཡོད་པའི་གནས་ངན་ལེན་སྤངས་པས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ནི་གང་། རྣམ་གྲོལ་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་
སྟོས་སོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡོད་པའི་གནས་ངན་ལེན་སྤངས་པས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་
ནི་གང་། ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཞེས་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། སྦྱིབ་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སྤངས་པའི་
བྱེ་བྲག་གིས་གནས་གྱུར་བ་སྐྱ་ན་ཡོད་པ་དང་། སྐྱ་ན་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། ། འདྲིར་ཆོགས་སུ་
བཅད་པ། ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་སྦྱིབ་གཉིས་ཀྱི། ། མཆོན་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། ། ཉོན་མོངས་
ས་བོན་ཀུན་ས་བོན། ། དེར་ནི་གཉིས་ལ་གཉིས་འཆིང་ངོ། ། གཉིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ། ། སྤྲ་མ་ལ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་ནོ། ། ཅིག་ཤོས་ལ་ནི་སྦྱིབ་པ་
གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་ཏེ། དེ་དག་བཙོམ་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཉིད་
ཟག་པ་མེད་དང་དབྱིངས། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ཟག་པ་མེད་པ་
དང་དབྱིངས་ཞེས་བྱ་སྟེ། གནས་ངན་ལེན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཟག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་
ཟག་པ་མེད་པའོ། ། འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་དབྱིངས་སོ། ། དབྱིངས་ཀྱི་སྦྱ་ནི་འདྲིར་
རྒྱའི་དོན་ཏོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ནི་རྟོག་གའི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། སོ་སོ་རང་གིས་
རིག་པ་དང་། དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དགོ་བ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པའི་བདེ་བ་དང་།

ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསྟན་པ་ནི་རྟག་པ་དང་མི་ཟད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། བདེ་བ་ནི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། གང་མི་རྟག་པ་དེ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་པའོ། ། འདི་ནི་རྟག་
པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་བདེ་བའོ། ། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱིབ་པ་སྤངས་པས་ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱི་ནམ་པར་
གྲོལ་བའི་སྐྱེལ་ལོ། ། གནས་གྱུར་པའི་མཆན་ཉིད་དེ་ནི་སྤྱབ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ས་
དང་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྐྱོམས་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་སྤངས་བས་གནས་གྱུར་
པ་ཡང་དག་པར་སྤྱབ་པའི་ཕྱིར་སྤྱབ་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེལ་ཞེས་བྱའོ། ། འཁོར་བ་ཡོངས་སུ་མི་
གཏོང་ཞིང་དེས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་འབྱོར་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེལ་ཞེས་བྱའོ། ། སྤྱབ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱབ་པའི་མཆོག་དང་
ལྷན་པས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་སྤྱབ་པ་ཆེན་པོའོ། ། སུམ་རུ་པའི་བཤད་པ་སྟོབ་དཔོན་
སྟོ་བརྟན་གྱིས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། ། ། ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྡོ་རྗེ་མི་ཏྲ་དང་། རྒྱ་ལྗོངས་བོ་རྟོ་དང་།
ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་བཞེ་ཡེ་ཤེས་སྤེས་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ། ། ། །